

Plenum

Måndag 16.12.2024 kl. 12.00—1.04

5. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av hälso- och sjukvårdslagen och till lagar som har samband med den

Regeringens proposition RP 149/2024 rd
Åtgärdsmotion AM 23, 58-62, 64, 65/2024 rd
Utskottets betänkande ShUB 27/2024 rd

Andra behandlingen, enda behandlingen

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 5 på dagordningen presenteras för andra och enda behandlingen. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslagen kan nu i andra behandlingen antas eller förkastas. Slutligen beslutar riksdagen vid enda behandlingen om åtgärdsmotionerna. — Debatten börjar. Ledamot Sillanpää.

Debatt

18.24 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Käsitlemme nyt hallituksen lakiesitystä sairaalaverkon uudistamisesta. Sairaaloiden työnjakoa on välttämätöntä päivittää, sillä alueelliset ja väestölliset tarpeet ovat muuttuneet siitä, mitä ne ovat joskus olleet. Syntyvyys on laskenut vuosi vuodelta, väestö ikääntyy, ja työikäinen väestö vähenee jatkuvasti. Samalla kärsimme hoitohenkilöstön puutteesta, joka vaikuttaa merkittävästi siihen, miten pystymme nykyisillä resursseilla tuottamaan terveydenhuoltopalveluja suomalaisille.

Terveydenhuolto on kokonaisuus, jossa yhdessä osassa tehdyt muutokset vaikuttavat moneen eri toimintoon. Erikoissairaanhoidon kulut ovat vuosien saatossa kaksinkertaistuneet ja perusterveydenhuollon resurssit ovat heikentyneet. Tämän esityksen myötä hyvinvointialueet ovat ratkaisevassa asemassa siinä, että ilta- ja viikonloppuvastaanottoja lisätään tarjolle laajasti erityisesti pienemmissä terveyskeskuksissa sekä alueen sairaaloissa. Tämä on olennainen keino siinä, etteivät päivystykset kuormitu turhaan, kun potilaita voidaan hoitaa kello 7:n ja 22:n välillä tehokkaasti terveyskeskuksissa. Moni, joka on sairas-tunut tai tarvitsee hoitoa neljän jälkeen, hakeutuisi mieluummin varmasti sinne kiirevas-taanotolle lähiterveyskeskukseen myös iltapäiväneljän jälkeen ennemmin kuin lähtisi jo-nottamaan päivystävään sairaalaan.

Arvoisa puhemies! Yöaikainen leikkaussalitoiminta vaatii valtavasti hoitohenkilöstön resursseja. Siksi moni erikoissalainen ympärivuorokautinen päivystys ja tällaista päivystys-tä edellyttävä leikkaustoiminta on lakiesityksen mukaan tarkoitus koota hyvinvointialuei-den pääsairaaloihin. Laissa säädettäisiin siitä, millä paikkakunnilla on mahdollista ylläpi-tää avointa, ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä.

Yhtäkään leikkaussalia tai sairaalaa ei tulla sulkemaan tämän esityksen myötä, ei siis yh-den yhtäkään. Kun keskitämme erikoissairaanhoidon raskasta kirurgiaa keskus- ja yliopis-tosairaaloihin, tuomme vastavuoroisesti mahdollisuuden tehdä päiväkirurgisia ja lyhytjäl-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

kihoitoisia kirurgisia leikkaustoimenpiteitä näissä sairaaloissa, mistä raskas kirurgia päättyy.

Kun muutama vuosi sitten otettiin käyttöön erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteispäivystykset, se johti siihen, että monesta terveyskeskuksesta loppuivat kokonaan ilta- ja viikonloppuvastaanotot. Se taas aiheutti dominoefektin, jossa iltaisin ja viikonloppuna hoitoa tarvitsevat hakeutuivat päivystykseen ja sitä myötä päivystykset taas ruuhkautuivat.

Esityksen tavoitteena on se, että vahvistamme kansallista palveluverkkoa niin, että ihmiset pääsevät laadukkaaseen hoitoon, ja varmistamme potilasturvallisuuden. Tällä esityksellä varmistamme sen, että jokainen hoitoa tarvitseva pääsee todella hoitoon, kun sille on tarve.

Arvoisa puhemies! Kansalaisilla on herännyt huoli hallituksen esityksestä sairaalaverkoon liittyen. Me perussuomalaiset otamme huolet vakavasti. [Välihuuto vasemmalta] Esitämme lakiesitykseen lisättäväksi lausumaa, joka kuuluu seuraavanlaisesti: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ohjaa hyvinvointialueita, Helsingin kaupunkia ja HUS-yhtymää varmistamaan, että alueen ilta-, yö- ja viikonloppuajaiset sosiaali- ja terveyspalvelut, muun muassa kiirevastaanotot, kotiin vietävät palvelut, ensihoitopalvelu ja etäpalvelut, muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden ympärivuorokautisten päivystysyksiköiden ja päivystävien sairaaloiden kanssa väestön palvelutarpeisiin vastaamiseksi ja perusturvallisuuden tunteen lisäämiseksi. Eduskunta edellyttää valtioneuvoston ohjaavan hyvinvointialueita toteuttamaan väestön monikanavaisen neuvonnan oikea-aikaisten palveluiden piiriin hakeutumisiksi.”

Tämän lausuman myötä varmistetaan, että kaikilla hyvinvointialueilla on tarjolla riittävät ja tarpeen mukaiset terveyspalvelut, huomioidaan sairastavuuden ja väestörakenteen tuomat alueelliset erot palvelutarpeessa, tehdään resurssien kohdentamista tarkoituksenmukaisesti väestön tarpeet huomioiden. Monikanavaisen neuvonnan toteuttamisen tavoitteena on oikea-aikaisen palvelun saamisen tehostuminen. Henkilöstöresursseja on lakiesityksen myötä mahdollista kohdentaa toiminnan kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisesti alueilla sinne, missä tarvetta on, ja toimilla on myös mahdollista hillitä kustannuksia. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: No, ilmeisesti on tarpeen käydä tässä vaiheessa lyhyt debatti. Eliikkä ne, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousevat seisomaan ja painavat V-painiketta. — Edustaja Siponen.

18.29 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pukeudun tässä tänään itsekin mustiin, vähän niin kuin Oulaskankaalla oli se pitkä kulkue, satoja ihmisiä mielenilmauksessa, niin kuin on ollut monilla muillakin paikkakunnilla. [Jenna Simula: Täällä ei sallita mielenilmauksia!]

Sain muuten tänään myöskin viestin, arvoisa rouva puhemies, että Itä-Suomen yliopisto on tuoreeltaan ilmoittanut, että mikäli tämä lakiesitys hyväksytään, yliopisto lopettaa muun muassa kirurgian erikoislääkärikoulutuksen Savonlinnassa 1.3.25 alkaen, ja sillä on suoraan vaikutuksia lääkäreiden koulutukseen. Samoja ilmoituksia on tulossa todennäköisesti myöskin muualta Suomesta.

Ja, arvoisa rouva puhemies, tähän lausumaan: Mitenkähän tämän nyt nätisti ilmaisisi? Sanotaanko vaikka näin, arvoisa rouva puhemies, että perussuomalaiset voi käydä tämän

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

lausuman vaikkapa sinne Iisalmen yöpäivystyksen oveen liimaamassa 1.1.26 alkaen, ja katsotaan, kuinka monta potilasta tämä yöpäivystys silloin hoitaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

18.30 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituspuolueet ovat ilmeisesti nähneet erityisen kovasti vaivaa laatiakseen tämän lausuman ja sillä huolehtiakseen, että rivit huomenna olisivat äänestyksessä suorina. Aika kova työ on tarvittu vakuuttamaan ne hallituspuolueiden edustajat, jotka haluaisivat huolehtia kansalaisten hoitoonpääsystä ja meidän sairaalaverkon ja päivystysten turvaamisesta.

Mutta jos te todella haluaisitte tämän lausuman henkisesti pitävän yllä kansalaisten hoitoonpääsyä ja näitä päivystyksiä auki, niin tähän olisi olemassa myös yksinkertaisempi keino, ja se olisi se, että huomenna, kun tässä salissa sairaalaverkosta äänestetään, eduskunta hylkäisi tämän esityksen. Valtiovarainvaliokunta voisi tämän jälkeen mietinnössään etsiä sairaaloiden päivystyksille tarvittavat rahat vaikka niistä joululahjarojoista, kuten SDP on tänään useampaan kertaan esittänyt.

Eikö olisi helpompaa näiden lausumien rukkaamisen sijaan yksinkertaisesti todeta, että me haluamme pitää sairaalaverkkomme ja päivystykset?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.32 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sairaalaverkkoesityksen tarkoituksena on tehostaa erikoissairaanhoidon keskittämällä raskasta kirurgiaa keskus- ja yliopistosairaaloihin, ja vastavuoroisesti tuodaan mahdollisuus tehdä päiväkirurgisia ja lyhytjälkihoitoisia kirurgisia leikkaustoimenpiteitä näihin sairaaloihin, mistä raskas kirurgia lähtee. Kysymys on ennen kaikkea siitä, ettei meillä ole tarpeeksi hoitohenkilökuntaa. Meillä on lääkäripula ja hoitajapula, ja yöaikainen leikkaussalipäivystys vaatii todella paljon resursseja: siellä tarvitaan anestesiaalääkäri, leikkaava lääkäri, leikkaussalihenkilökuntaa, heräämön ja teho-osaston henkilökuntaa, kuvantamisen ja laboratorion henkilökuntaa. Ja haluan muistuttaa, että yöaikaan leikkauksia tehdään todella harvoin. Silloin on järkevää, että näitä toimintoja keskitetään. [Markus Lohen välihuuto] Sillä mahdollistetaan isommissa sairaaloissa ympärivuorokautinen tehokas leikkaussalitoiminta. Ja tuodaan näihin toisiin sairaaloihin sitten erilaista leikkaustoimintaa, mikä ei vaadi [Puhemies koputtaa] sitä yöaikaista leikkaussalivalmiutta. [Eduskunnasta: Entäs yöpäivystys?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

18.33 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän tätä hieman valitettavana, sillä tämä hallituksen esitys on hyvä, ja kuten tässä edellisessä puheenvuorossa todettiin, erikoissairaanhoidon tietty rakennemuutos on välttämätön. Ja tälle raskaan kirurgian keskittämislle tiettyihin paikkoihin löytyy perusteet. Mutta tästä lausumasta minulle tulee hyvin mieleen tämä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 10 §, jossa lähinnä samat asiat on todettu. Pykälät eivät tietenkään toisessa käsittelyssä muutu, ja itse olen ilmeisesti jossain määrin julkisestikin tuonut ongelman tästä terveydenhuoltolain 50 §:stä esille. Minusta se, että on otettu perusterveydenhuollon yöpäivystykset ikään kuin samaan raskaaseen asiaan kuin erikoissairaanhoidon rakenteelliset muutokset, on kyllä va-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

litettavasti selvä virhe. Se on sekä juridisesti ongelmallinen että toiminnallisesti ongelmallinen, ja sen talousvaikutukset ovat lähinnä plus miinus nolla. [Keskeltä: Hyvä puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

18.34 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Alueet osaavat kyllä aivan itse tehdä järkeviä ratkaisuja raskaan kirurgian järjestämisestä, se ei ole tässä nyt se suurin kysymys, ja sen takia se, että haetaan perusteluita nyt raskaan kirurgian kalliista kustannuksista, on täysin, sanoisinko, trolleista tässä asiassa. Olennaista on nyt se, että seitsemässä sairaalassa yöpäivystysvalmiutta eli väestölle avointa mahdollisuutta hakeutua sairaalaan heikennetään. Se on se olennainen asia.

Kyllähän tässä on ihan selvästi laskettu väärin myös näitä kustannussäästöjä. Esimerkiksi Salon sairaalan osalta on puhuttu siitä, että säästö olisi viisi miljoonaa. Se on otettu sellaisella täysin kaavamaisella laskelmalla, että sairaalan 43 miljoonan euron kuluista 35 prosenttia siirtyisi TYKSiin ja siitä sitten yksi kolmasosa olisi nettosäästöä, ikään kuin ne siirtyvät palvelut eivät siellä TYKSissä maksaisi sitten suunnilleen saman verran kuin aikaisemminkin ja silti tyhjiä tiloja jäisi.

Eli ydinasia on tämä päivystysten supistaminen, [Puhemies koputtaa] ei niinkään tämän raskaan kirurgian rooli tässä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

18.35 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä hallituksen sairaalasotku on aikamoinen farssi. Toisaalta hallitus on aina painottanut sitä, miten hyvinvointialueet ovat itsehallinnollisia, että pitää itse päättää. No nyt sitten kuitenkin hallitus päättää hyvinvointialueiden puolesta siitä, missä yöpäivystystä voi järjestää ja missä ei. Kyllähän tämä päätös lakkauttaa yöpäivystyksen lukuisissa paikoissa, vaikka hallitus on senkin omaan kieleensä verhonnut aivan toisin sanoin.

Edustaja Eestilä mielestäni toi tässä hyvin esille myös ne juridiset ongelmat, mitä tässä esityksessä on. Kun samanaikaisesti tiedämme, että ei tällä saada niitä säästöjä, mitä hallitus on lupaillut, ei, päinvastoin tässä voi jopa tulla lisäkustannuksia, ja kun säästökokonaisuudessa puhutaan 26 miljoonasta eurosta, joka vastaa suuruudeltaan noin olutveron kevennystä, niin kyllä näiden lausumien sijaan toivoisin todella, että tämä päätös huomenna kumottaisiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mattila.

18.36 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämän hallituksen sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva lainsäädäntö on ollut ihan onnetonta koko tämän hallituskauden ajan, ja tämä viimeisin käänne nyt tästä uudesta lausumaehdotuksesta on johdonmukainen lisäys tähän sotkuun, mitä kaiken kaikkiaan tähän sairaalaverkkolakiin nyt liittyy. Tämä on tämmöinen toivotaan toivotaan -lausuma, koska mitään pykälämuutoksia ei tule, [Jenna Simula: Missä teidän pykälämuutokset?] rahoitusta ei tähän sairaaloitten yöpäivystykseen silti olla tuomassa. Keskusta ei lähde tämmöiseen bluffiin mukaan. [Jenna Simula: Missä teidän pykälämuutokset?] Tämä on selvästi tehty

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

vain sen takia, että saadaan hallituspuolueitten maakuntia ymmärtävien kansanedustajien rivit suoriksi, mutta tästä puuttuu täysin pohja, ja tätä ei voi kannattaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Meriluoto.

18.37 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaisilla on aito huoli tästä huomisesta päätöksestä, ja todella toivoisin, että hallituspuolueissa se kuul-taisiin, koska sille on olemassa syynsä. Se perustuu ihmisten arkisiin kokemuksiin, ja tun-tuu, että tämä lausumaehdotus täällä kyllä aliarvioi todella pahasti suomalaiset. Vai luulet-teko te, että tämän lausuman jälkeen ne ihmiset, jotka menevät vaikka sinne Iisalmen tai Varkauden yöpäivystyksen ovelle koputtelemaan, eivät huomaa, että se on suljettu, kun täällä on tämä lausuma tehty? Kyllä te tunnutte pitävän hieman hölmöinä näitä ihmisiä. Kyllä he sen huomaavat, ja toivottavasti he sen muistavat myös tulevilla aluevaaleissa, koska vaikka tässä nyt puhutaankin lainsäädännöstä, niin kyllä se on ihan hyvä muistaa, kenen edustajan mielestä hyvinvointialueitten ei kuulu itse päättää esimerkiksi tällaisista asioista eli keiden mielestä valtio voi täältä vaan sulkea lähipalveluita mielensä mukaan edes ilman kunnollista prosessia.

Mitä tulee hoitohenkilökunnan siirtymiseen, niin sitä ei tiedetä, siirtyykö se hoito-henkilökunta sieltä sairaalasta toiseen. Ja toisaalta eikö tämäkin olisi hyvinvointialueen asia selvittää ja miettiä, missä ne henkilöt parhaiten tulevat käyttöön? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Merinen.

18.39 Ville Merinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Taru sormusten herrasta -elokuvassa on yksi sormus, joka kaiken muuttaa. Mutta hallituksella on nyt täm-möinen uusi tarinamainen veto, yksi lausuma, joka kaiken pelastaa. Siis tähän on... Minä mietin tässä tätä lain kanssa kikkailua. Ensin ministeri antoi perjantaina haastattelun, missä oltiin jo perumassa Oulaskangasta. Sitten on ollut kaiken maailman uutisointia, ja nyt on tämä lausuma. Minä olen aika uusi kansanedustaja vielä, mutta onko lausuman si-sällä rahaa? Onko siellä jotenkin asetettuna se, että nämä päivystykset pysyvät auki? Ei tai-da olla.

Ei minulla muuta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

18.39 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teatteria. [Välihuuto-ja] Siis keskusta on viime päivät pelotellut suomalaisia sillä, että sairaaloita lakkautetaan ympäri maan. Edustaja Saarikko teki päivityksen, jossa hän väitti, että Salon sairaala lak-kautetaan. Edustaja Mattila on niin ikään väittänyt Oulaisista ihan samaa, että Oulaskan-gas olisi loppumassa. [Hanna-Leena Mattila: Yöpäivystys loppuu!] Ja sen lisäksi näissä vastalauseissakin puhutaan sairaaloiden lakkauttamisesta. Eli tehkää kotiläksynne vähän paremmin. [Keskelä: Puhutaan alasajosta!]

Edustaja Merinen huusi tuolta vasemmalta, että missä pykälämuutokset. Missä teidän pykälämuutosehdotuksenne? Missä ne ovat? Jos tämä hallituksen esitys huomenna kaatui-si, mitä se tarkoittaisi, edustaja Mattila? Se tarkoittaisi sitä, että Oulaskankaalla loppuisi-vat kaikki leikkaukset, [Välihuutoja] koska aluevaltuusto on tehnyt päätöksen etupeltoon.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

Ei ole ehdollista päätöstä. Ehdollisuus koskee sitä perusterveydenhuollon yöpäivystystä, ei muuta. [Puhemies koputtaa] Te voitte soittaa sinne Pohteelle ja kysyä, miten asia on. Mutta tässä on todelliset riskit siihen, että se leikkaustoiminta oikeasti loppuu, ihan kaikki leikkaustoiminta. [Puhemies: Aika!] Siellä on yltäkin tällä hetkellä päällä, parhaillaan käynnissä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

18.41 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin tähän sairaaloiden alasajoon, jota itsekin olen useassa kohtaa käyttänyt terminä: Kyllä se on aivan oikea termi. Käykää kysymässä Iisalmesta, käykää kysymässä Varkaudesta, käykää kysymässä Oulaisista, käykää kysymässä Salosta. Se on nimenomaan siten, että kun yöpäivystys lakkaa, niin silloin näiden sairaaloiden toimintoja ajetaan alas.

Ja sitten, arvoisa edustaja, näihin pykälämuutoksiin: itsekin olen ensimmäisen kauden kansanedustaja, eli jos me esitämme lain hylkäystä, niin voimmeko me esittää samalla pykälämuutoksia? Me olemme joka tapauksessa esittäneet tämän lain hylkäämistä, koska tämä on huono esitys, ja siinä on meillä keskeinen, selvä linja ja siihen ei muutoksia tarvita.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

18.42 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuohon edustaja Simulan äskeiseen puheenvuoroon: Siellä nykyisen, voimassa olevan terveydenhuoltolain 45 §:n 3 momentissa kerrotaan, mihin ja minkälaisiin sairaaloihin voidaan leikkaustoiminta Suomessa keskittää. Siinä viitataan 50 §:n 3 momenttiin. Sen viimeinen virke kattaa myös ne sairaalat, kuten Oulaskangas, Salo, Iisalmi, Varkaus, jotka sijaitsevat yliopistollisen sairaalan omaavan hyvinvointialueen alueella. Siellä sanotaan, että niissä, joissa on yhteispäivystys, voi harjoittaa leikkaustoimintaa. Eli nykyisen lain voimassaolon jälkeen se voisi jatkua siellä. En ymmärrä teidän äskeistä trollaustanne. [Keskeltä: Hän ei itsekään ymmärrä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

18.43 **Jenna Simula ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueella, Pohteella, on tehty päätös, että tämän vuoden loppuun mennessä lakkaa se yhteispäivystys, johon te äsken viittasitte. Se on edellytys leikkaustoiminnalle. [Aki Lindén: Se on helppo muuttaa!] Mutta valtuusto on tehnyt päätöksen, että se toiminta ei jatku, jolloin leikkaustoiminta siis päättyy. Te voitte tämän tarkistaa sieltä Pohteelta, ja keskustalaisetkin olisivat voineet olla hereillä, kun näitä päätöksiä aluevaltuustossa tehtiin, eivätkä ainoastaan pelotella ihmisiä tuolla sosiaalisessa mediassa ja lehtien palstoilla.

Täällä todellakin huudellaan näitten pykälämuutosten perään, ja silti te ette itse niitä ole tehneet. En ymmärrä, mistä se johtuu. Esimerkiksi tämän Oulaskankaan osalta te puhutte koko ajan perusterveydenhuollon yöpäivystyksen puolesta, mutta ette ole tehneet esityksiä sen eteen. Ja te tiedätte, mitkä ne seuraukset ovat sitten siellä hyvinvointialueella, jos hallituksen esitys kaatuu. Se tarkoittaa leikkauksien perumista. [Puhemies koputtaa] Kolmesa kuukaudessa se on noin 2 000 leikkausta, joka viikko [Puhemies: Aika!] 60—180 leikkausta.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

18.44 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä eduskunnassa, jos ajatellaan, että hallituksen esitys on joiltakin osin ok, oppositio voi esittää niitä pykälämuutoksia, mutta kun tässä tapauksessa se on niin huono, ettei kukaan keskustasta — eikä muistakaan oppositiopuolueista ymmärtääkseni — kannata koko esitystä vaan haluaa, että se hylätään, niin ei semmoisessa tapauksessa tehdä pykälämuutoksia.

Mitä tulee tähän lausumaan, niin se jos jokin on teatteria. Tässä lausumassa sanotaan, että valtio nyt ohjaa hyvinvointialueita. Täällä on ministeri Juuso korostanut koko ajan sitä, että vastuu on hyvinvointialueilla — kun hallitus leikkaa rahaa, siitäkin on vastuu hyvinvointialueilla — että hän ei ohjaa mitään. Mutta nyt tässä lausumassa sanotaan, että tässä tapauksessa valtio ohjaakin.

Ja sitten toinen asia: Kyllähän tässä nyt kohdellaan suomalaisia paikkakuntia ihan eri tavalla. Kokkola ja Pietarsaari ovat aivan lähekkäin. Oulaskangas on todella kaukana Oulusta, niin moni muukin. Iisalmesta on Kuopioon pitempi matka ja niin edespäin. Sitä erottaa vain kieli. Jos iisalmelaiset puhuisivat ruotsia savon kielen sijaan, niin silloin siellä säilyisi [Puhemies koputtaa] tämä yöaikainen päivystys. [Keskeltä: Onko se reilua?] Onko tämä reilua teidän mielestänne? Voisitte vastata tähän.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

18.45 **Anna-Kristiina Mikkonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus kertoo tavoittelevansa tällä sairaalaverkkoesityksellään hoidon yhdenvertaisuutta, laatua, vaikuttavuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. On kyllä aivan äärimmäisen hankalaa mennä Savonlinnan torille savonlinnalaisille selittämään — en kyllä aio sitä tehdä, jätän sen hallituspuolueiden edustajille ja heidän tehtäväkseen — miten hoito tässä nyt yhdenvertaistuu ja laatu, vaikuttavuus sekä asiakas- ja potilasturvallisuus paranevat, kun saat ehkä jatkossa hoitoa tuolta yli tunnin matkan päästä Mikkelistä. Siinä on nimittäin selittämistä, miten potilasturvallisuus ja asiakasturvallisuus, sosiaali- ja terveyspalvelujen saataavuus eteläsavolaiselle muka tässä paranevat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

18.46 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiasia on se, että perussuomalaiset sulkevat päivystykset lakimuutoksella ja sitten yritetään sumuttaa kansalaisia tämmöisellä teknisluontoisella lausumalla, ikään kuin ihmiset luulisivat, että tällä sitten tämä päätös pelastetaan. Mutta kansalaiset kyllä näkevät tämän sumutuksen läpi aivan varmasti, niin kuin ovat nähneet sen perussuomalaisen politiikan läpi, mitä hallituksesta käsin on tehty, kun pienituloisten toimeentulosta leikataan ja soteen isketään miljarditason säästöt.

Tämä keskittämispolitiikka nimenomaan ei välttämättä tuo edes säästöjä ollenkaan vaan lisäkustannuksia. Monissa tapauksissa jäljelle jääviin sairaaloihin joudutaan tekemään valtavia investointeja, samalla ambulanssiliikenne ja Kela-taksiralli lisääntyvät. Ainoa, mikä on varmaa, on potilasturvallisuuden heikkeneminen ja alueellisen eriarvoisuuden kasvu. Eli kiitos vaan siitä, perussuomalaiset.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

18.47 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kun hallituspuolueen edustajien puheenvuoroja on tämän koko lakiesityksen käsittelyn aikana kuunnellut, niin kyllä tässä tämä oikea tulkinta on nimenomaan sairaalasotku. Ja kuka senkin sotkun sitten siivoaisi? [Jenna Simulan välihuuto]

Ikään kuin tätä sotkua ei olisi saatu enää syvemmälle solmuun, niin kirsikkana kakun päälle tuotiin tällainen lausumaehdotus. Ei ihmisten turvallisuutta ja turvallisuudentunnetta tällaisilla lausumilla pelasteta. Kyllä itse asiassa tämän lakiesityksen ainoa oikea paikka on roskakori, ja teillä, hyvät hallituspuolueiden edustajat, on nyt mahdollisuus ottaa se lakiesitys [Puhuja rutistaa paperiarkin] ja heittää se sinne roskakoriin huomenna. — Kiitos. [Jenna Simula: Menikö roskakoriin?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Hanna.

18.48 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tulen sieltä Savo-Karjalan vaalipiiristä, mistä on lähdössä kaksi yöpäivystystä pois, ja voin kyllä sanoa ihan aidosti teille hallituspuolueitten edustajille, että tämä lausuma se vasta on bluffia. Keitä te kuvittelette hämäävänne sillä, jos te ohjaatte täällä, että hallituspuolueen edustajat painavat sitä vihreää nappia, ja sitten teillä on semmoinen lausuma, mikä auttaa meidän alueen ihmisiä? Ei todella auta. Viikonloppuna sosiaalisessa mediassa käytiin paljonkin tästä keskustelua, ja kyllä minua hämmästyttivät siellä Savo-Karjalan perussuomalaisten lausumat — piti kirjoittaa ihan ylös — elikkä tämä on hallintohimmelin purkamista, jolla siivotaan suuripalkkaisia kaverijohtajia. [Eduskunnasta: Ohhoh! — Oijoi!] Näin kommentoitiin perussuomalaisten sanoilla. Ette voi tietää, miltä tämä tuntuu savokarjalaisista ihmisistä. Kantakaa vastuu. Äänestäkää huomenna tämä pois. [Eduskunnasta: Hyvä puhe!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

18.49 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Siponen ja kaikki te muut edustajat siellä oppositiossa, jotka nauratte muun muassa tälle lausumalle täällä, minä olisin kysynyt teiltä, väheksyttekö te todella eduskunnan arvovaltaa tällä tavoin tässä salissa. Voisi samalla kysyä, miksi esimerkiksi StV:n edustajat tekevät kymmenittäin lausumaehdotuksia siellä valiokunnassa, jos se on pelkkää teatteria joka kerta. Me kyllä ajatellaan ihan, että otetaan tämä lausuma tosissaan.

Kun puhutaan Iisalmesta ja Varkaudesta, niin haluan muistuttaa täällä siitä, miksi näiden perusterveydenhuollon päivystys on ollut poikkeusluvalla jo vuodesta 2017 asti. Sipilän hallituskaudella tehtiin keskittämisen- ja päivystysasetukset, jotka allekirjoitti ministeri Saarikko. Eli siitä asti ja silloin jo on haluttu keskittää erikoissairaanhoidon ja ympärivuorokautisia päivystyksiä, eli ei tämä ole mikään uusi asia. Näillä poikkeusluvilla on sieltä vuodesta 2017 asti oltu, eikä se ole kestävä ratkaisu. Mielestäni on tärkeää, että meillä on jatkuvuutta ja varma tieto siitä, miten jatkossa tehdään ja toimitaan, ja niin hallitus [Puhemies koputtaa] myös toimiikin, eikä niin, että elämme koko ajan epävarmuudessa poikkeusluvilla. [Veronika Honkasalo: Te olette vastuussa nyt!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joona.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

18.51 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos eduskunta päättää jonkun lausuman, niin sehän on tahdonilmaus, jolla edellytetään hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin. Mikä on se toimenpide, johon hallitus ryhtyy, kun tämä lausuma hyväksytään? Muuttuuko jokin? Mikään ei muutu, ja tämän sotkun jälkeen ainoa muutos on tosiasiallisesti se, että ihmisten palvelut heikkenevät. Sen takia on minusta aivan oikein, että täällä kritisoidaan tätä lausumaanne, koska tosiasiallisesti ainoa tarvehan teillä tehdä tämä lausuma on ollut se, että saatte ammuttua omat rivinne suoraksi. Tämä on se ainut tarkoitus tämän lausuman taustalla. Toivoisin, että olisi joku muu tarkoitus, mutta näinhän tämä tosiasiallisesti on mennyt.

Helpoin keino, jolla tämä eduskunta voi tahtoa ilmaista, on se, että äänestetään tämä lakiesitys huomenna kumoon. Sen jälkeen budjettimietintö palaa valtiovarainvaliokuntaan ja etsitään siellä tarvittavat rahat ensi vuodelle, jotta nämä sairaalapäivystykset voidaan pitää jatkossakin auki. [Aki Lindénin välihuuto]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

18.52 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On pakko todella käydä tätä lausumaa vähän tarkemmin viedä läpi, eli tällä yritetään sitten sitä turvallisuudentunnetta ihmisille siellä alueilla saada: valtio ohjaa näitä alueita, jotta ”alueen ilta-, yö- ja viikonloppuajaiset sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut, muun muassa kiirevastaanotot, kotiin vietävät palvelut, ensihoitopalvelu ja etäpalvelut, muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden ympärivuorokautisten päivystysyksiköiden ja päivystävien sairaaloiden kanssa väestön palvelutarpeisiin vastaamiseksi ja perusturvallisuuden tunteen lisäämiseksi”. Ehkä kysymys kuuluu, olisiko se laki ilman tätä lausumaa ollut vielä sellainen, että tätä ei olisi muka tehty, että ei olisi haluttu muodostaa toiminnallista kokonaisuutta [Keskeltä: Sehän siinä nyt on!] eikä varmistaa tämän kokonaisuuden toimivuutta, siis ilman näitä päivystäviä sairaaloita.

On sanottava tästä, kun edustaja Sillanpää ja edustaja Simula sanovat, että yhtäkään sairaalaa ei olla sulkemassa. On vähän erilainen se näkemys, mikä on sairaala ja mikä on vuodeosasto, jota voidaan kutsua sitten myöskin sairaalaksi. Meilläpäin kyllä ajatellaan, että sairaalassa tapahtuu paljon erilaisia asioita, [Puhemies koputtaa] ei se ole pelkästään vuodeosasto esimerkiksi. [Puhemies: Aika!] Tämä on hyvin paljon myös semanttista. [Pia Sillanpään välihuuto]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.53 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tänään me kansanedustajat saimme painavan viestin Savonlinnan, Kemin, Iisalmen, Valkeakosken, Varkauden, Raahen ja Salon kaupunkien kaupunginjohtajilta, joka kuului näin: ”Lakiesitys ei tule tuomaan tavoiteltuja valtiontalouden kokonaissäästöjä vaan lisää julkisen talouden menoja. Esitys tulee lisäämään merkittävästi erilaisia ambulanssi- ja taksikyytien kuluja. Samalla laki vaarantaa potilaiden terveysturvallisuuden ja asettaa ihmiset ympäri Suomen eriarvoiseen asemaan. Lisäksi laki todellisuudessa myös heikentää henkilöstön saatavuutta. Kyse on viime kädessä ihmisten ja suomalaisten perheiden valinnoista ja muuttopäätöksistä, joita ei voi ohjailla erilaisilla hallinnollisilla päätöksillä.” Äärimmäi-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

sen painava ja tärkeä viesti. Toivon, että kaikki hallituspuolueitten kansanedustajat ottavat tämän viestin vakavasti.

Totean siitä lausumasta kuten myös edustaja Siponen äsken hienosti, että sen voi sitten 1.1.2026 liimata sinne Iisalmen sairaalan oveen kiinni — ja samalla lailla sen voi myös liimata Varkauden sairaalan oveen. Sillä lausumalla ei ole käytännössä mitään merkitystä sen yöpäävystyksen lakkaamisen vuoksi. [Aki Lindén: Kertokaa, että pykälät on äänestetty valiokunnassa kaikki!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola.

18.54 Oskari Valtola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä tuli keskustelua esimerkiksi Savonlinnan sairaalan tulevaisuudesta. Jos nyt käyn läpi, mitä toimintaa sinne tulee jäämään hyvinvointialueen suunnitelmien mukaisesti: Tekonivelkirurgia rajoitetusti kesäkuuhun 28. Elektiivistä leikkaustoimintaa päivä- ja lyhythoitosisäkirurgiassa. Kirurgia, silmätaudit, vatsaelinkirurgia, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, lastentaudit, naistentaudit, syöpätaudit, sisätaudit, kardiologia, neurologia, ihotaudit, keuhkosairaudet, dialyysi, palliatiivinen keskus, psykiatria, lasten- ja nuorisopsykiatria, fysiatrian poliklinikat, tällainen valvontaosasto kevyeen tehohoitoon, perustason vuodeosasto sekä erikoissairaanhoidon vuodeosasto sisätautipuolelle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.56 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minua häiritsee tässä kaksi asiaa:

Kun hyvinvointialueitten pitäisi saada omalla autonomiallaan miettiä, minkälaisen palveluverkon ja minkälaiset palvelut he järjestävät, minkälaisia rakenteita niillä on, minkälaiset henkilöstötarpeet eri puolella, niin kun nyt täältä tullaan hallituksen toimesta sanomaan, että teidän pitää tehdä tuommoinen verkko ja tuollaiset palvelurakenteet sinne, niin se kokonaan puuttuu siihen, mitä hyvinvointialueitten itse pitäisi autonomisesti tehdä. Tämä on ollut tämän hyvinvointialoitteen tarkoitus, että he miettivät kullekin alueelle sopivat rakenteet.

Toinen asia, joka tässä on pielessä, on se, että nyt kun täällä puhutaan tästä kuuluisasta 26 miljoonasta eurosta, niin tämä levitetään kaikille hyvinvointialueille tasaisesti, ja muun muassa Pirkanmaa tästä menettää 2,5 miljoonaa, vaikkei meillä suljetakaan mitään sairaalaa.

Tässä on tavallaan niin kuin monta ristiriitaa olemassa, ja minun mielestäni tätä pitäisi myös miettiä, kun tällaisia asioita tuodaan esiin. Tässä ei ole logiikkaa. Ainut logiikka tässä olisi, että tämä lakiesitys [Puhemies koputtaa] joko vedettäisiin pois tai äänestettäisiin huomenna kumoon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Myönnän tässä lyhyttahtisessa keskustelussa vielä puheenvuorot edustajille Kallio, Perholehto, Riipi, Kokko ja Lohi, ja mikäli edustaja Silanpää, jonka puheenvuorosta tämä lähti liikkeelle, haluaa käyttää puheenvuoron, niin hänelle. — Edustaja Kallio.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

18.57 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viimeisen viikon aikana on kuultu useamman hallituspuolueen edustajan puheita, kuinka he eivät hyväksy tätä hallituksensa ajamaa sairaalapalveluiden alasajoa. Hyvä niin ja kiitos siitä, iso kiitos. Toki tässä taustalla on vain se oma vaalipiirisairaala, yhtään Savonlinnan puolustajaa ei hallituspuolueiden keskuudesta ole löytynyt.

Nyt on kyse kansalaisten terveydestä, turvallisuudesta ja turvallisuudentunteesta. Suuressa osassa maata on kyse kansalaisten perustuslaillisista oikeuksista.

Arvoisa puhemies! Hallituksen laatima niin sanottu itäisen Suomen ohjelma on ollut lausunnolla, ja lausuntopalaute on odotetusti varsin pettynyttä. Vaikka sairaala ei tähän suoraan kuulu, niin sairaalat kuuluvat keskeisesti Itä-Suomeen ja itäisen Suomen elinvoimaan ja kykyyn pärjätä. Siltäkin osin hallituksen esitys on kelvoton ja joutaa hylätä.

Esitetty lausuma, kuten täällä on tuotu hyvin esille, ei auta eikä riitä. Se on trollausta ja bluffia, kuten edustajat Lindén ja Räsänen ovat todenneet. Tämä lausuma jos mikä vähättelee tämän eduskunnan arvovaltaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

18.58 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen hyvin hämmäntynyt tästä puheenvuorosta, joka täällä salissa käytettiin koskien lausumaa ja sitä, että oppositio tällä kritiikillä jotenkin vähentäisi eduskunnan painoarvoa. [Pia Sillanpään välihuuto] Tilanne täällä salissa ja eduskunnassa ja eduskuntatyössä yleisesti on se, että kun saa valtaa, sen mukana tulee myös vastuu. Hallituspuolueilla on eduskunnassa enemmistö. Teillä on kaikki valta, ja teillä on myös kaikki vastuu huolehtia siitä, että se esitys, jonka hallitus antaa valiokuntiin ensin käsiteltäväksi ja valiokunta käsittelyn jälkeen tuo tänne saliin äänestettäväksi, on senkaltainen, jota te haluatte edistää. Se, että te yritätte täällä oppositiota syyttää jollakin tavalla, on minusta kyllä aika naurettavaa vastuun pakoilua. Kävin sen verran historiaa läpi, että katsoin alkuvuodelta keskustelua, jota täällä eduskunnassa käytiin koskien sairaalaverkkoselvitystä, joka silloin pullautettiin ulos varsin valmistelemattomana. Ja täytyy sanoa, että nyt melkein vuotta myöhemmin, kun keskustelua käydään jälleen kerran sairaaloista ja päivystyksistä, edelleenkin en tiedä, kuka tätä sotkua oikeastaan johtaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Riipi.

18.59 **Mika Riipi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä Lapissa on aika pitkä historia kahden keskussairaalan välisen työnjaon selvittämisestä. Ja nyt oikeastaan tämä tilanne hyvinvointialueitten perustamisen jälkeen on ensimmäistä kertaa historiassa se, että on saatu tehtyä todella hyvä kahden keskussairaalan työnjaon malli ja näkymä sinne tulevaisuuteen. No nyt tämä esitys tulee sitten siihen väliin ja käytännössä tulee sotkemaan tämän, pistää sen uusiksi. Ja sen lisäksi se vielä tarkoittaa hyvinvointialueen oman arvion mukaan sitä, että se lisää alueen kustannuksia kolme neljä miljoonaa euroa ja vaikeuttaa henkilöstöpolitiikkaa olennaisesti. En todellakaan ymmärrä tämän esityksen taustoja.

Ja tuohon lausumaan — voisin puhua kieltä, jota perussuomalaiset ymmärtävät: mielestäni se lausuma on tyhjä paperi. [Naurua]

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

19.00 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tuo lausuma nyt on lähinnä yritys paikata vuotavaa ruuhtaa, ja se nyt ei oikein näytä onnistuvan, kuten edustaja Riipi hyvin totesi, eli aivan turha paperi siinä suhteessa. Jos hallituksen linja tämän asian suhteen kerta on niin selkeä ja hyvä, miten se nyt yhtäkkiä semmoista lausumaa tarvitsee? Kyllä tässä on yritys paikata niitä hallituspuolueiden rivejä.

Mitä tulee tähän edustaja Simulan esiin nostamaan, että ”missä ovat teidän pykälämuutokset”, niin siellä ne olivat sote-valiokunnassa. Siellä äänestettiin lähestulkoon kaikista pykälistä ja tarjottiin vaihtoehdot. Siellä sitten oppositiopuolueet hävisivät, eli siellä ne on esitetty, missä on pitänytkin.

Arvoisa puhemies! Täällä, kun usein keskustellaan nimenomaan valtion ja hyvinvointialueiden suhteista, kun hallitus pidentää hoitotakuuta, ministeri Juuso toteaa, että alueet saavat itse päättää, että ei ole pakko tätä tehdä. Kun hoitajamitoitusta höllennetään, niin ministeri Juuso toteaa, että ei ole hyvinvointialueiden pakko tätä tehdä, että voi toimia myös toisella tavalla. Eikö tässä asiassa kannattaisi antaa niille hyvinvointialueille, itsehallinnolle, mahdollisuus toimia ja tehdä sen oman alueen kannalta ne oikeanlaiset ja tarpeelliset päätökset, joissa katsotaan ne resurssit ja henkilöstö kuntoon, [Puhemies koputtaa] miten ne milläkin alueella toimivat? Ottakaa vaikka mallia Keski-Suomesta, [Puhemies: Aika!] jossa me olemme tämän päätöksen tehneet sen itsehallinnon puitteissa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

19.02 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietenkin selvää, että erikoissairaanhoidon on keskitettyjä palveluita ja on tapahtunut rakennemuutosta, ja näin pitääkin tapahtua, mutta tästähän ei ole nyt kysymys. Tässä on ollaan lakkauttamassa myös perusterveydenhuollon perustason päivystystä. Kun katsoo tätä lausuman sisältöä, niin tähän on juuri sitä, mitä alueilla tehdäänkin. Tässä on ainoa ero on se, että tässä pannaan päällystakkina valtioneuvosto ohjaamaan. Ei heidän tarvitse. Meidän oli tarkoitus luoda itsehallinnolliset alueet, jotka tekevät ja toimivat. Jos tämä oikeasti auttaisi niitä ihmisiä, joilla on päivystysaikaan hätä, niin tähän kannattaisi toimittaa hälytyskeskukseen, niin että kun ihminen soittaa ambulanssin, siellä kuuluu: ”Jos haluatte kuunnella lausuman suomeksi, painakaa 1. Jos haluatte kuulla lausuman ruotsiksi, painakaa 2.” [Naurua] Mutta jos haluatte pelastaa ihmisten palvelut, painakaa huomenna punaista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

19.03 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pohjois-Pohjanmaalla Pohde on 79 aluevaltuutetun hyvinvointialue, jossa tehdään päätöksiä myös Oulaskankaaseen liittyen. Näistä aluevaltuutetuista yhteensä 33 on keskustan aluevaltuutettuja. Eikä ole kauaa, kun Pohteessa tehtiin päätöksiä Oulaskankaaseen liittyen. Sanatarkka päätös kuuluu näin: ”Monierikoisalainen ympärivuorokautinen päivystys lakkaa 31.12.24.” [Markus Lohi: Entä perusterveydenhuolto?] Ja kun näin on päätetty, ei vanhan lain mukaan ole edellytyksiä leikkaustoiminnalle lainkaan sen jälkeen.

Eli jos tätä sairaalaverkkoesitystä ei vietäisi loppuun asti, se tarkoittaisi sitä, että Oulaskankaalta loppuisi yöpäivystyksen lisäksi kokonaan leikkaustoiminta. Eli siis toistan: jos

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

äänestätte sairaalaverkkoesitystä vastaan huomenna, te lopetatte kaiken leikkaustoiminnan, myös päiväkirurgisen leikkaustoiminnan Oulaskankaalta.

Kun aluevaltuusto päätti karsia toimintoja etupainotteisesti siellä Pohteella, perussuomalaiset esittivät, miten sairaalan palveluita täytyy ylläpitää niin kauan kuin se on lakien puitteissa mahdollista. [Veronika Honkasalon välihuuto] Keskustalaiset eivät kuitenkaan kelpuuttaneet tätä, ja sitten te täällä salissa kehtaatte puhua ja esittää jotain aivan muuta. Hyvin meni.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Väyrynen, varsinainen puheenvuoro.

19.04 Ville Väyrynen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä kun on seurannut viikot ja päivät ja tämän illankin tätä keskustelua, niin minua edelleenkin kovasti häiritsee se, että joko kaikki eivät oikein tiedä, mistä puhutaan, tai sitten tarkoituksella puhutaan vähän epätarkasti. Valitettavasti tässä tulee tällainen kuva. Minä nyt alkuun vielä kertaalleen sanon, että yhtään sairaalaa ei olla lopettamassa, yhtään sairaalaa ei olla ajamassa alas, yhtään päivystystä ei olla ajamassa alas eikä lopettamassa, ja itse asiassa erittäin suuresti arvostamani Markus Lohi jopa äsken sortui sanomaan, että terveyskeskuspäivystyksiä lopetetaan. Niitä ei lopeta. [Markus Lohi: Yöpäivystys loppuu!] — Yöpäivystys on aivan eri asia kuin päivystys kokonaisuudessaan, ja sairaala tai terveyskeskus on myös paljon muutakin kuin yöpäivystys 22—07, [Aki Lindén: Kaikkihan tuon tietää!] kuten edustaja Valtola tässä äsken totesi. Se tuli ilmeisesti tarpeeseen.

Edustaja Lindén äsken hyvin itsevarmasti totesi, että ainakin erikoissairaanhoidon pitäisi saada keskittää, että se on pelkkää bluffia ja spinnausta. Mutta kannattaa mennä tuolta takarivistä kysymään, kuinka hyvin se on onnistunut hyvinvointialueen toimin esimerkiksi Etelä-Savossa, [Aki Lindén: Raskas kirurgia! Sanoin raskas kirurgia!] kuinka hyvin on saatu raskas kirurgia sovittua esimerkiksi Etelä-Savon hyvinvointialueella. Kyllä siihen tarvitaan jotain ohjausta. Edellisellä hallituskaudella tehtiin raskaan kirurgian keskittäminen, asetus, jota itse, niin kuin Petri Honkonen jossain jo viikonloppuna huomauttikin, kovasti vastustin silloin muutama vuosi sitten, kun tuli täältä käsin hyvin raskasta ohjausta sille, mitä sairaanhoitopiirit tekevät. Päivystysasetus on tullut tästä talosta. Kyllä tästä talosta on meidän terveydenhuoltoa ohjattu aikanaan. Ei siinä ole mitään pahaa. [Keskeltä: No vieläkö pitää mennä pidemmälle?]

No sitten tähän varsinaiseen asiaan, koska minä ymmärrän sen paikallisen keskustelun siitä, että yöpäivystyksiä lopetetaan. Siis sitä ei pidä väheksyä etenkään niillä alueilla, missä se tapahtuu, mutta minä tuossa omassa debattipuheenvuorossani yritin minuutissa sitä selittää, että tämä suuntaus on alkanut 2000-luvun alusta. Me kaikki tiedämme sen, jotka ovat olleet joko tässä talossa tai terveydenhuollossa töissä. Minä luetteloin tuossa tosiaan, että minä itse omalla urallani ja vaimoni kanssa olen yhdeksässä eri terveyskeskuksessa päivystänyt aikanaan. Niistä neljä oli silloin 24/7, ja yksi oli semmoinen, jossa nukuttiin sitten perälle se yö, ja kaikista näistä on lopetettu sen jälkeen ympärivuorokautinen päivystys ilman, että siitä on käyty keskustelukierrosta tässä huoneessa. Ja kaikista näistä muista, missä olen ollut, on supistettu merkittävästi päivystystä. Minulla ei ole tarkkaa lukua, mutta uskallan sanoa, että puhutaan kolminumeroisesta luvusta, minkä verran 2000-luvulla on supistettu tai lopetettu terveyskeskuspäivystyksiä. Ne on tehty pikkujalalla. Ne on tehty sitä mukaa, kun tähän maahan tuli akuuttilääketiede. Siirryttiin yhteispäivystyksiin. Meillä periaatteessa perusterveydenhuollon päivystykset ovat erikoissairaanhoidon vieressä. Ne

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

ovat niitä yhteispäivystyksiä. Ja nykyään on erittäin harvoin. Me tiedetään, että nämä ovat poikkeusluvalla, niin kuin edustaja Sillanpää sanoi. Meillä on poikkeusluvalla muutamia perusterveydenhuollon päivystyksiä ollut ympärivuorokautisena. Jämsään on vihjattu monta kertaa. Keskustalla oli esimerkiksi viikonloppuna iso kampanja, jossa edustajien Wallinheimo, Väyrynen, Garedeu ja Immonen pitäisi pelastaa huomenna Jämsän sairaala. Me tiedetään aivan hyvin, niin kuin edustaja Kokko sanoi, että se päätös on tehty jo viime kesänä hyvinvointialueilla. Huominen äänestys ei muuta sitä asiaa yhtään mihinkään. [Jenna Simula: Keskustalta meni ohi!]

Minun toivomukseni olisi, että koska ne ihmiset siellä alueella oikeasti odottavat tässä talossa jotain järkevää keskustelua, niin opetellaan ne asiat tai ei ainakaan tarkoituksella puhuta ihan mitä sattuu. Yhtään päivystystä ei olla lopettamassa, yhtään sairaalaa ei olla ajamassa alas. Ja voitte tarkistaa Valtolalta esimerkiksi sen, mitä Savonlinnaan jää jäljelle. Sinne jää aika paljon. Se on edelleen sairaala. Sairaala on muutakin kuin yöpäivystys eikä missään nimessä pelkästään vuodeosasto. Ei vuodeosasto liity välttämättä sairaalaan. Se on erittäin paljon muutakin.

Minulla oli joku tärkeä asia. — Niin, meillä rupeaa henkilökunta loppumaan. Kymmenen vuotta, ja yksi kolmasosa lähtee eläkkeelle. Meidän on pakko keskittää. Ihmiset keskittyvät kasvukeskuksiin. Meidän pitää keskittää myös lääketiedettä, niin kuin me tiedetään. Me ollaan tehty sitä 20 vuotta, ei tämä ole sen kummempaa, mutta tämä on iso asia paikallisesti. Keskustellaan siitä. [Tuomas Kettusen välihuuto]

Muistaessani kannatan edustaja Sillanpään lausumaehdotusta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mattila.

19.09 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus kaventaa hyvinvointialueiden itsehallintoa muuttamalla terveydenhuoltolain 50 §:n 3 momentin säännöstä siten, että niillä hyvinvointialueilla, joilla on yliopistollinen sairaala, ei olisi jatkossa mahdollisuutta järjestää perusterveydenhuollon yöaikaista päivystystä alueen muissa sairaaloissa, vaikka väestön palvelutarve sitä edellyttäisi.

Hyvinvointialueiden itsehallinnon kannalta on ongelmallista, että hallitus on lainsäädännöllä määrittelemässä ne paikkakunnat, missä on mahdollista ylläpitää ympärivuorokautista päivystystä, ja hallitus on poistamassa kokonaan voimassa olevaan lakiin kirjatun mahdollisuuden hakea poikkeuslupaa. Näin voimakasta ja yksityiskohtiin menevää lainsäädännöllistä ohjausvallan käyttöä on vaikea käsittää monestakaan syystä.

Hyvinvointialueilla on hallitukseen verrattuna huomattavasti parempi asiantuntemus alueensa ihmisten palvelutarpeista, alueellisista olosuhteista ja siitä, kuinka palvelut tulisi järjestää. Siksi hallituksen tulisi ensisijaisesti asettaa tavoitteet puuttumatta liian syvästi siihen, kuinka tavoitteisiin päästään.

Hallituksen esitys kaventaa nyt epätarkoituksenmukaisella tavalla hyvinvointialueen itsehallintoa ja päätösvaltaa ja puuttuu tarpeettomasti palveluiden järjestämiseen. Päivystysten lakkautuksista seuraukset ovat osittain epätarkoituksenmukaisia. Esimerkiksi Iisalmes- ja Varkaudessa on päivystysten lakkautuessaikin edelleen laajat vuodeosastot ja kotisairaala, joten siellä tarvitaan edelleen päivystävää lääkäriä, mutta lääkäri ei saa jatkossa enää vastaanottaa kotoa tulevia päivystyspotilaita. Yöpäivystyksen lakkauttaminen Iisalnessa ja Varkaudessa vaikuttaisi hyvin kielteisesti osastohoitoon ja johtaisi Kuopion yliopistollisen sairaalan päivystyksen kuormittumiseen entisestään. Valiokunnan kuulemisissa on

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

esitetty myös potilaiden käyntimääristä eri yöpäivystysyksiköissä ristiriitaisia tietoja. [Jenna Simula: Entä Raahe?]

Arvoisa puhemies! Hallitus kertoi kehysriihessä, että se jatkaa päivystystoimintojen järjestämisestä vuoropuhelua hyvinvointialueiden kanssa, mutta tämä on ristiriidassa toteutuneiden menettelytapojen kanssa. Jatkossa hyvinvointialueet eivät voi järjestää alueellisesti palvelujaan parhaaksi katsomallaan tavalla. Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde on ilmaissut valmiutensa ja kykynsä järjestää perusterveydenhuollon yöaikaista päivystystä Oulaskankaan sairaalassa ja on siksi hakenut ministeriöstä poikkeuslupaa toiminnan järjestämiseksi. Lainmuutoksen myötä tämä ei olisi enää mahdollista.

Esimerkiksi Lapin hyvinvointialueella toimijoilla on näytöt hyvästä kustannus- ja tuottavuuskehityksestä, päätöksentekokyvystä sekä uusien sopeutuskeinojen tunnistamisesta. Lapin hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon talouden sopeuttaminen ja tuottavuuden parantaminen vaarantuvat, mikäli lakimuutos tällaisenaan hyväksyttäisiin. Toisin kuin keskusta Orpon hallitus ei ilmeisesti luota hyvinvointialueiden omiin näkemyksiin, virkamiehiin ja luottamushenkilöihin. Keskusta ei jaa hallituksen esityksen näkemystä, että alueilla olisi ollut vaikeuksia tehdä itse päätöksiä sairaaloiden ja päivystyksen palveluverkon osalta. Hallitus päinvastoin ajaa hyvinvointialueet leikkauspolitiikallaan ahdinkoon. Kemian ja Savonlinnan sairaaloiden kohdalla vaikeudet alkoivat siitä, kun hallitus päätti poistaa kyseisten sairaaloiden erillisrahoituksen, jolla edellinen hallitus onnistui ratkaisemaan kahden sairaanhoitopiirin välisen kiistan.

Arvoisa puhemies! Sairaalamuutoksessa ei kohdella tarkastelussa olevia sairaaloita ja niiden alueilla asuvia, palveluita käyttäviä ihmisiä yhdenvertaisesti väestömäärän, etäisyyden, palvelujen saavutettavuuden, potilasturvallisuuden, palvelutarpeen ja taloudellisten laskelmien perusteella. Esityksen kokonaisvaikutusten arviointi on ollut puutteellista muun muassa sen osalta, miten jäljelle jäävät yhteispäivystykset kykenevät hoitamaan lisääntyvät päivystystehtävänsä ja millaisia investointeja päivystysten lakkautusten vuoksi tapahtuva operatiivisen toiminnan siirto vaatii. Säästöpotentiaali on yksinkertaisesti laskettu tavalla, joka ei vastaa hyvältä lainvalmistelulta edellytettävää huolellisuutta ja tarkkuutta.

Hallituksen esityksessä myönnetään, että hallituksen esityksen vaikutusten arviointi osoittautui varsin haasteelliseksi. Hyvinvointialueiden arviot vaikutuksista poikkeavat myös hallituksen esittämistä arvioista. Varmaa on vain se, että hallitus tulee leikkaamaan tämän esityksen perusteella hyvinvointialueiden rahoitusta vuonna 26 yhteensä 30,6 miljoonaa euroa. Rahoituksen leikkaus hallituksen tekemien useiden muiden hyvinvointialueiden rahoitukseen kohdistuvien leikkausten ohella vaarantaa hyvinvointialueiden edellytyksiä järjestää ihmisille heidän tarvitsemansa perustuslain mukaiset riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut. Keskusta ei siksi voi hyväksyä sosiaali- ja terveyspalveluihin kohdistuvia leikkauksia eikä tätä esitystä, jolla vaarannetaan palveluiden järjestäminen ja kavennetaan hyvinvointialueiden päätösvaltaa palveluiden järjestämisessä.

Arvoisa puhemies! Keskusta ei lähde tukemaan uutta lausumaesitystä. Edellä olevan perusteella ehdotamme, että lakiehdotukset hylätään ja että hyväksytään kolme lausumaa:

”1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa hallituksen esityksen vuoksi lakkautettavien päivystysten kustannusvaikutuksia hyvinvointialueille sekä potilaiden siirtymisen vaikutuksia jäljelle jäävien päivystysten toimintaan ja antaa sosiaali- ja terveysvaliokunnalle selvityksen asiasta viimeistään keväällä 2027.”

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

”2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto antaa eduskunnalle esitykset, jotka mahdollistavat suljettujen päivystysyksiköiden avaamisen uudelleen, mikäli sulkemisten vaikutukset ihmisten hoitoon pääsyyn ja jäljelle jäävien päivystysyksiköiden toimintaan ovat kielteisiä tai hyvinvointialueiden kokonaiskustannukset nousevat lakkautusten vuoksi.”

”3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto kunnioittaa hyvinvointialueiden itsehallintoa järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut eikä kavenna sitä uusilla lakimuutoksilla.”

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

19.16 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Kun viime vaalikaudella tehtiin ratkaisut sosiaali- ja terveysuudistuksesta, päätimme tässä salissa, että luomme itsehallinnolliset alueet, hyvinvointialueet, jotka lähtevät kokonaisvaltaisesti yleiskatteellisella rahoituksella vastaamaan alueen asukkaiden sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä. Tuo käsittely sisälsi myös perustuslakivaliokunnan arvioinnin, ja totta kai myös sosiaali- ja terveysvaliokunnassa arvioitiin, mitä tarkoittaa se, että ollaan itsehallinnollinen alue eli että kyetään päättämään itse, miten niitä palveluita järjestetään. Tuossa yhteydessä meillä oli muuten keskustelua myös siitä, onko nykyisen kaltainen sääntely, terveydenhuoltolain sääntely siitä, kuinka tarkkaan voidaan järjestää eri alueilla erilaisissa sairaaloissa palvelut, enää tässä uudessa maailmassa tarpeen. Ja meillä oli aika laajakin käsitys siitä, että kun tämä saadaan käyntiin, niin aivan hyvin voitaisiin näin tarkasta sääntelystä luopua ja annettaisiin hyvinvointialueille vapaammat kädet järjestää niitä palveluita.

Totta kai toinen puoli on se, mistä täällä edustaja Väyrynen aivan oikein puhuu, että ei meitä haasta tässä kentässä pelkästään meidän rahoitus. Meillä on olemassa siellä hyvinvointialueilla rahoituskriisi, eli meidän julkinen rahoitus on haasteissa, ongelmassa, mutta meillä on se yhteinen ongelma, että palveluiden tarve kasvaa, samalla erikoissairaanhoido, lääketiede, erikoistuu, meidän pitää tietenkin saada meidän osaajamme, voi sanoa, tehokkaasti käyttöön niin, että me mahdollisimman hyvin voimme käyttää kaikki yhteiskunnan sosiaali- ja terveydenalan ammattilaiset tässä järjestelmässä sillä tavalla, että palvelut voitaisiin turvata väestölle mahdollisimman pian ja mahdollisimman laajasti ja hyvin. Se tarkoittaa tietenkin sitä, että kyllähän erikoissairaanhoido on lähtökohtaisesti palvelua, joka aina tuotetaan keskitetysti. Samalla muuten tämän koko uudistuksen yksi päätarkoitus oli se, että me voitaisiin perustason palveluita, niin terveyspalveluita kuin sosiaali- ja palveluita, turvata ja siirtää pikkuhiljaa painopistettä sinne.

Tämän johdosta itseäni häiritsee kyllä tässä esityksessä kaksi asiaa. Ensinnäkin se, että kun ovat kyseessä itsehallinnolliset alueet, niin tässä lähdetään nyt erittäin voimakkaasti, sanoisin, käyttäisin sanaa, mikromanageeraamaan eli sääntelemään yksityiskohtaisesti, hyvin yksityiskohtaisesti, tarpeettomaan yksityiskohtaisesti sitä, mitä missäkin sairaalassa tai yksikössä saa tehdä. Kuten täällä edustaja Mattila totesi, vaikka siellä olisikin lääkäri töissä ympäri vuorokauden, niin jos sinne tulee potilas, joka tarvitsee apua, niin häntä ei saa vastaanottaa. Eihän tämä ole tarkoituksenmukaista sääntelyä. Tuossa debatissa todella sanoin epätarkasti, että on esimerkiksi Salo tai Oulaskangas, joissa päivystys lakkaa. No, ei tietenkään päivystys kokonaan mutta ympärivuorokautinen päivystys lakkaa. Yöaikaan ei saa olla edes perusterveydenhuollon päivystystä. Ja se ei minusta ole tarkoituksenmukaista.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

Kaiken kaikkiaan tässä voi sanoa, että ongelmana ovat myös nämä arvioinnit näistä taloudellisista vaikutuksista. Niitähän on kyseenalaistettu myös tuolla valiokuntakäsittelyssä asiantuntijakuulemisessa. Kun me täällä nyt keskustelemme eduskuntasalissa tästä lainsäädännöstä, juuri samaan aikaan on koolla myös Lapin aluevaltuusto, jossa tehdään myös päätöksiä, ja voin sanoa teille, että on kyetty tekemään myös vaikeita päätöksiä. Siellä tehtiin esimerkiksi päätös, että Kemin sairaalassa lakkaavat synnytukset. Se oli äänestyspäätös, mutta se oli väistämätön päätös sen takia, että synnytysten määrä laski niin voimakkaasti siellä Kemin—Tornion alueella, Meri-Lapin alueella. On siis kyetty tekemään vaikeita päätöksiä, mutta samaan aikaan, kun he nyt siellä käsittelevät hyvinvointialueen omia asioita, siellä on valtavan suuri yksimielisyys siitä, ei pelkästään virkamieskunnassa, hallituksessa vaan myös valtuustossa, siellä on yksimielisyys siitä, että tämä esitys, jota me ollaan täällä eduskunnassa samaan aikaan päättämässä, tulee aiheuttamaan lisää kustannuksia Lapin hyvinvointialueelle, ei siis vähentämään kustannuksia, kuten on tarkoitus, vaan lisäämään kustannuksia ja estämään järkevää hyvinvointialueen virkamiesten ja hallituksen suunnittelemaa työnjakoa siellä kahden sairaalan kesken.

Me ollaan tästä kolmisenkymmentä vuotta Lapissa keskusteltu, että pitäisi löytää järkevää työnjakoa. Olin itse vuodesta 1997 lähtien sairaanhoitopiirin hallituksessa, ja silloin jo alkoi keskustelu järkevästä työnjaosta. Ja nyt kun sitä oltaisiin tekemässä, niin eduskunta säätää lain: ette saa tehdä näin, vaan teidän pitää mieluummin investoida toiselle paikkakunnalle lisää ja jättää tyhjiä seiniä toiselle paikkakunnalle. Eihän tämä ole järkevää lainsäädäntöä. Siksi ymmärrän, miksi tässä on niin moni kansanedustaja joutunut nyt henkilökohtaisesti miettimään, kannattaako tämmöistä lakiesitystä täällä kaiken kaikkiaan edistää. Onhan tämä vähän pursunut yli, ymmärrettävästi: Lapin hyvinvointialueen aluevaltuusto alkoi tänään sillä, että eräs perussuomalainen valtuutettu erosi ryhmästään, kun hän kertoi, että hän ei voi ymmärtää tämmöistä lainsäädäntöä, mitä ollaan tekemässä, jossa esitetään järkevä työnjako.

Arvoisa puhemies! Minusta meidän pitäisi nyt yhdessä tunnustaa tosiasiat, ja tosiasia on se, että tämä hallituksen esitys ei korjaa asioita hyvinvointialueilla, ei tuo tulevaisuuden näkymää eikä turvallisuutta ihmisille. Meidän on tehtävä ja uudistettava palveluita, mutta meidän on samalla annettava hyvinvointialueille mahdollisuudet valmistella järkevällä tavalla työnjakoa, turvata perustason ympärivuorokautisetkin päivystykset siellä, missä se on tarkoituksenmukaista. Tämä lainsäädäntö ei tee tätä. Sen takia tämä esitys, jonka edustaja Mattila edellä totesi, on erittäin järkevä ja tarkoituksenmukainen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

19.22 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Heti alkuun kannatan tätä edustaja Hanna-Leena Mattilan, sote-valiokuntataisteluparini, tekemää esitystä, vastalauseita ja siihen liittyviä lausumia. Niin kuin tuotiin jo tuossa aiemmin esille, niin keskusta vastustaa jyrkästi tätä esitystä ja näiden yöpäivystysten lakkautuksia ja näiden muiden sairaalatoimintojen alasajoa.

Arvoisa rouva puhemies! Täällä toinen arvostamani edustaja, Väyrynen, käytti puheenvuoron ja kritisoi opposition käyttämiä ilmaisuja. Toin tuossa jo aiemmin esille, että tämä ”sairaalaverkon alasajo” tai ”sairaalatoimintojen alasajo” on hyvin perusteltavissa, ja huomautan siitä edustajaa, että käytitte itse muun muassa tällaista mainintaa tuolla viikonloppuna, että ”ollaani tietyillä paikkakunnilla rajoittamassa kello 22—7 päivystystä” — eli

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

”ollaan tietyillä paikkakunnilla rajoittamassa kello 22—7 päivystystä”. Miksi te ette sano suoraan, että lopetatte yöpäivystyksen, lopetatte ympärivuorokautisen päivystyksen? Tällaisen ilmaisun käyttäminen on minun mielestäni ihmisten harhaan johtamista, joten siltä osin toivon myöskin siltä puolelta tarkkuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Tähän Oulaskankaan tilanteeseen. Itse olen ymmärtänyt näin, että siellä on täysin yksimielisesti Pohde tämän ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen takana. Ja olen ymmärtänyt, että siellä ovat muutenkin päättäjät hyvin yksimielisesti tämän esityksen takana. Myöskin monet, monet perussuomalaisten kunnallisyhteisöt ovat ilmaisseet tukensa tälle. Käsittääkseni on myöskin alueen hallituspuolueiden kansanedustajia, jotka vastustavat tätä esitystä. Mietinkin sitä, onko täällä kohta enää muita vastustamassa kuin nämä muutamat hallituspuolueiden kansanedustajat — mutta huomiseen mennessä sitäkin voi vielä pohtia, kun keskustelua käydään.

Arvoisa rouva puhemies! Tästä henkilöstön saatavuudesta: Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, niin kuin jäsenet tietävät, me emme saaneet kuulemisissa perusteita, faktaa, sille, että henkilöstö lähtisi näistä aluesairaaloista lakkautetuista yöpäivystyksistä siirtymään sinne keskussairaalaan hallituksen esityksen mukaisesti. Tätä ei voitu myöskään kirjata mietintöön. Mietinnössä on vain yleinen maininta, että yleiset väestöennusteet ja syntyvyys ja muut ohjaavat tähän suuntaan. Se on varmasti fakta, mutta henkilöstön siirtymiselle näihin keskussairaaloihin emme saaneet perusteita valiokuntakäsittelyssä.

Ja sitten, arvoisa rouva puhemies, näihin säästöihin. Otetaan vielä tämä Pohjois-Savon esimerkki tässä tapetille. Hallituksen esityksen mukaan säästöjä saadaan näiden yöpäivystysten lakkautuksilla 1,9 miljoonaa euroa. Samaan aikaan on arvioitu, että ensihoidon kustannukset kasvavat 1,1 miljoonaa euroa. Pohjois-Savon hyvinvointialueen virkajohto on virkavastuulla laskenut, että näiden yöpäivystysten lakkautusten säästö on maksimissaan 0,7—0,9 miljoonaa euroa, ja siinä ei ole huomioitu mahdollisia ensihoidon kustannusten kasvuja. Ja kun otetaan nämä luvut huomioon — säästöä 0,7—0,9, mahdollinen kustannusten kasvu 1,1 miljoonaa — niin jää hyvin vahva epäily siitä, saadaanko säästöjä vai voivatko kulut mahdollisesti jopa kasvaa. Ja tietenkin, arvoisa rouva puhemies, tuolla valiokunnassa useaan kertaan pyrimme saamaan vertailulaskelman, jossa näitä hallituksen esityksen lukuja ja hyvinvointialueiden lukuja olisi vertailtu, olisi haettu siihen se tieto, mistä nämä erot johtuvat, mutta valitettavasti sellaista tietoa me emme valiokunnassa saaneet useista yrityksistä huolimatta.

Ja vielä toinen esimerkki näistä säästöistä: Tässä edustaja Lohi toi tätä Lapin hyvinvointialuetta esille. Varmasti me kaikki valiokunnan jäsenet muistamme todella hyvin sen kuulemisen, missä käytiin tätä Lapin tilannetta läpi — yhtenä esimerkkinä — ja siellä on hyvinvointialue tehnyt itse suunnitelmia järkevästä työnjaosta. Siellä ovat pikkuhiljaa säästöt lähtemässä puremaan, mutta tämä esitys lisää kustannuksia ja lisää työvoiman tarvetta, kumoaa tämän työnjaon, mikä siellä on tehty. Ja tämänkin valiokunnan jäsenet pystyvät kyllä vahvistamaan kuulemisista, ja se löytyy tietysti kaikille myöskin ihan tuolta julkisesta materiaalista.

Arvoisa rouva puhemies! Tietysti tässä se, mikä alueilla nyt ihmisiä erityisesti jäytää, on tämä alueiden räikeä eriarvoinen kohtelu. Täällä edustaja toi äsken esille näitä poikkeuslupia. Totta, ne ovat olleet poikkeuslupia, mutta niissä on ollut se hyvä puoli, että alueet ovat voineet itse päättää, hakevatko he lupaa vai jättävätkö hakematta, ovat voineet katsoa sen oman alueen näkökulmasta, onko järkevää sitä lupaa hakea vai ei. Tässä käsillä olevassa hallituksen esityksessä nämä luvat sitten poistetaan, ja sitten sinne erilaisilla perusteilla

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

määritellään, ketkä jatkossa tämän luvan saavat automaattisesti, kun sinne esitykseen ne kirjataan, tai keiden on ainakin mahdollista ne saada, ja loput sieltä poistetaan. Ja tähän tietysti liittyy epätasa-arvo esimerkiksi siellä edustaja Sillanpään kotiseudulla, kun tiedetään, että sinne jää kaksi yöpävystystä, kahdelle kaksikieliselle paikkakunnalle, lähekkäin. Kylähän tätä on ihmisten hyvin vaikea tuolla maakunnissa hyväksyä, kun samaan aikaan vaikkapa Oulaskankaan tai Pohjois-Savon osalta matkaa kertyy 150, jopa 200 kilometriä.

Arvoisa rouva puhemies! Minulla olisi ollut tässä yksi hyvä kirje luettavana — luen sen myöhemmin tänään illalla — tähän alueiden väliseen kohteluun ja tasa-arvoon liittyen. Täällä on viimeinen lause, johonka haluan, hyvät edustajat, tämän puheenvuoron lopettaa: ”Saisimmeko mekin säilyttää yöpävystysten täällä, jos alkaisimme kutsua Iisalmia sen ruotsinkielisellä nimellä Idensalmi?” [Naurua] — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Riipi.

19.30 Mika Riipi kesk: Arvoisa puhemies! Olen pitkällä virkaurallani tottunut siihen, että politiikassa tehdään joskus todella, todella tyhmiä päätöksiä. Nyt tämä käsillä oleva sairaalaverkon, ehkä voi sanoa humoristisesti, hätäsektiolaki menee kyllä heittämällä niiden tyhmien päätösten kärkisijalle.

Pohjoisen näkökulmasta, niin kuin tässä on hyvin tuotu esille, hallitus on tällä lailla vastoin hyvinvointialueen kantaa ja päätöksiä lakkauttamassa Kemin keskussairaalan yöpävystysten. Ihmettelenkin sitä lappilaista edustajaa, joka voisi tuota esitystä puoltaa millään muulla syyllä kuin lopettamalla oman ajattelun ja asettamalla jonkun muun edun kuin lappilaisten ihmisten edun edelle. Miksi näin? No, ensimmäiseksi, tällä ratkaisulla ajetaan Lapin hyvinvointialueen vaivalla ja huolella tehty keskussairaaloiden työnjakomalli romukoppaan, ja koko prosessi pitää aloittaa alusta. Toiseksi, tällä ratkaisulla vaarannetaan henkilöstön saatavuus Lapissa. Henkilöstö ei siirry mahtikäskyllä Helsingistä, ja osaaajapula pohjoisessa on jo valtava. Ja kolmanneksi, hyvä hallitus, te todennäköisesti ajatte Lapin hyvinvointialueen tällä ratkaisulla vieläkin pahempaan taloudelliseen ahdinkoon. Asian tuntija-arvioiden mukaan yöpävystysten lakkauttaminen voi aiheuttaa Lapille usean miljoonan euron lisäkustannuksia, ja ne täytyy kaivaa sitten heikentämällä palveluita vielä tämän lisäksi muualtakin Lapista. Siis suomeksi: ei säästöjä, ei henkilöstötilanteen paraneamista, ainoastaan lappilaisten ihmisten palveluiden heikentämistä.

Arvoisa puhemies! Viisautta olisi, jos hallitus vetäisi tämän onnettoman esityksen vielä viime hetkellä pois. Ellei niin käy, niin toivon sydämestäni, ettei huomisen äänestyksen jälkeen tuolla maakunnissa meillä ympäriinsä tarvitsisi nähdä kovin monta hallituspuolueiden edustajaa selittelemässä mustaa valkoiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

19.32 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käydäänpä nyt ensin muutama asia tästä tilanteesta läpi, mitenkä tähän tilanteeseen on päädytty, jossa hallitus nyt siis esittää näiden useiden yöpävystysten sulkemista.

Viime tammikuussahan julkaistiin tämä niin sanotun sairaalaverkkotyöryhmän raportti, jossa oli kovia esityksiä näiden toimintojen sulkemisesta ja keskittämisestä. No siitä sitten hallitus hiukan tätä esitystä loivensi ja edellisessä kehysriihessä teki päätöksen — ja ilmoitti siinä samalla hyvinvointialueille — että näitä poikkeuslupia ei tulla enää jatkamaan. Tä-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

män seurauksena esimerkiksi Keski-Suomen hyvinvointialue osana palveluverkkopäätöstään päätyi tämän Jämsän Jokilaakson sairaalan sulkemaan näiden päivystys- ja leikkaus-toimintojen osalta. Toki siihen vaikutti samaan aikaan myös se, että sen jatkaminen olisi vaatinut erittäin isoja kiinteistöinvestointeja, ja valitettavasti, kun hallitus leikkaa hyvinvointialueilta, tämä ei Keski-Suomen hyvinvointialueella ole mahdollista. Tämä sama ilmiö on näkynyt muillakin paikkakunnilla, joissa on jo tehty hyvinvointialueiden toimesta näitä ratkaisuja.

No mitä tulee sitten tähän lausumaan, jossa vahvasti korostetaan sitä, että valtio ohjaa hyvinvointialueita, niin minä jaksan kyllä ihmetellä tätä. Täällä jo viitattiin tähän hoitotakuuasiaan, josta ministeri Juuso sanoi, että hyvinvointialueet voivat tätä kyllä itse jatkaa, hyvinvointialueet voivat terapiatakuun laittaa toimeen jo vaikka heti. Joka asiassa hallitus on tähän mennessä ministeri Juuson toimesta, joka ei valitettavasti kiireiltään ole tänne päässyt, mennyt hyvinvointialueiden taakse ja ikään kuin näytellyt, että ”emme me voi ohjata hyvinvointialueita”. No nyt tässä lausumassa mennään sitten sen taakse, että valtio ohjaa hyvinvointialueita huolehtimaan näistä yöaikaisista palvelutarpeista silloin, kun on kiireellistä sairaanhoitoa vaativa vaiva. Ei tällä lausumalla saavuteta yhtään mitään. Tämä on tällainen hätäratkaisu, jolla yritetään saada ryhmistä liveenneet takaisin.

No tämä kieliasia on kyllä herättänyt ihmetystä monissa niissä, joidenka kotipaikkakunnilta ja alueilta nämä yöpäivystykset lakkaavat. Kokkola—Pietarsaari-etäisyys on hyvin pieni. Silti Pietarsaaressa säilyy kielikysymyksellisistä syistä yöpäivystys, ja sama ilmiö on myöskin täällä Uudellamaalla. Tämä valitettavasti ei koske esimerkiksi Pohjois-Savo, jossa on pidemmät etäisyydet.

No mitä tulee sitten tähän hyvinvointialueiden itsehallintoon, niin itse asiassa tämä terveydenhuoltolain muutos on tänä syksynä jo kolmas hallituksen esitys, jolla kavennetaan hyvinvointialueiden itsehallintoa. Tässä on ollut tähän mennessä jo tämä kustannustenjaon jälkitarkastuksen leikkaus, sitten tämä terveydenhuoltolain muutos. Eli hallitus kaventaa itsehallintoa entisestään, ja tähän perustuslakivaliokuntakin kiinnitti huomiota, että ei tämä voi olla aivan loputon kehä, jossa viedään kansalaisten valitsemilta päättäjiltä, siltä aluevaltuustolta, valta pois.

Nyt itse asiassa vasta havahduin tähän, kun en ole sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsen — luin tuossa pykäläkin äsken tästä esityksestä — että 45 §:ssä tässä hallituksen esityksessä mahdollistetaan yksityisille sairaaloille sellaisia leikkaustoimintoja, jotka eivät ole olleet tähän mennessä niille mahdollisia. Siis nyt lakkautetaan tiettyjä leikkaustoimintoja, esim. Kemistä ja Savonlinnasta karsitaan yöpäivystyksiä pois, ja sitten mahdollistetaan lisää toimintoja yksityiselle terveydenhuollolle, yksityisille sairaaloille, mikä ei tähän mennessä ole ollut mahdollista. Kenenkäs oikeustajuun tämä nyt oikein menee? Sitten kun tätä esitystä on vielä perusteltu ennen kaikkea sillä henkilöstöpulalla, niin missä se henkilöstöpula nyt olikaan? Se on eräillä, toisilla ei. Eli yksityisessä terveydenhuollossa näemme, että sitä henkilöstöpulaa ei olekaan. Voisiko hallitus tehdä tälle jotain? Voisiko tälle henkilöstöpulalle tehdä jotain muuta kuin karsia pitkien etäisyyksien maassa ihmisten palveluita? Tämä on mielestäni todella olennainen ja ihmisten oikeustajuun kovastikin menevä kysymys. Tällä ei saavuteta säästöjä, ja nähtävästi tämä henkilöstöpula koskeekin nyt vain siten julkista terveydenhuoltoa eikä sitä yksityistä terveydenhuoltoa. En voi hyväksyä enkä ymmärtää tällaista.

Haluan vielä tähän lopuksi, arvoisa puhemies, käydä läpi tätä esitystä, sitä, mikä tässä on poikkeuksellista. Tässä hallituksen esityksessä säädetään ihan lain pykälässä paikkakunta-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

kohtaisesti, missä saa pitää esimerkiksi tätä perusterveydenhuollon ympärivuorokautista yöpäivystystä — siis paikkakuntaakohtaisesti. Sinne on ihan paikkakuntia nimetty, että täällä ei saa tehdä tämmöistä toimintaa. Tämä on — korjatkaa, jos olen väärässä ja annan tässä väärän todistuksen — kyllä aika ainutlaatuista, että meillä pitää mennä näin lillukanvarsiin säätelyssä vain tämän takia. Puhutaan kuitenkin rajallisesta joukosta terveydenhuollon ammattilaisia, joita nyt ajatellaan sitten saatavan tällä joihinkin muihin toimintoihin. Silti pitää ihan paikkakuntaakohtaisesti mainita siellä Jämsä, Iisalmi ynnä muut.

Tämä on historiallinen esitys, ja kannatan tässä kyllä vahvasti edustaja Mattilan ja Siposen aikaisemmin esiin tuomia ajatuksia siitä, että tämä esitys on syytä hylätä ja turvata ne palvelut näillä alueilla jatkossakin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.39 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä sotii, näin kun aluevaltuutettuna puhuu, kahta periaatetta vastaan mielestäni erittäin voimakkaasti. Näitä hyvinvointialueita ohjataan tällä hetkellä todella voimakkaasti taloudellisilla mittareilla. Jos niitä kerrataan, niin ensimmäinen on se, että tarveharkintainen rahoitus tulee käytännössä sen palvelutarpeen mittareitten kautta ja 80 prosenttia kasvusta, palvelutarpeen kasvusta, korvataan ja 20 prosenttia pitää tehostaa. Alijäämän kattamisvelvoite on 2026:een mennessä, ja nyt jatkossa sitä vielä hallituksen toimesta leikataan 5—30 prosenttiin. Tällaisia. Hyvinvointialueindeksi on alimittainen suhteessa siihen, mitä kulut ovat olleet, ja näin pois päin. Sitten tehtävien muutoksia ja hoitajajoukkoja ja muita on täällä käsitelty monta kertaa. Tämä 14 vuorokautta on ollut täällä hyvin esillä. Otetaan rahat pois, ja hoitajajoukot pitenevät.

Jos hallitus haluaisi ohjata hyvinvointialueita, niin mielestäni ohjauskeinojen pitäisi olla laadullisia. Pitäisi miettiä, minkälaisia rajoja laitetaan sille, kuinka nopeasti hoitoon pitäisi päästä. Sen vuoksi tämä 14 vuorokauden hoitotakuu on siinä mielessä hyvä, että se pakottaa hyvinvointialueen miettimään, miten tuohon päästään, missä päästään ja kuinka nopealla aikataululla siihen päästään. Ja tavallaan tällaisia ohjauskeinoja tarvitaan, ei tällaisia rakenteellisia ohjauskeinoja, niin kuin tässä hallitus nyten sairaalaverkon osalta ja esimerkiksi tämän päivystyksen osalta tekee.

Ja jos nyt ajatellaan, että hyvinvointialueitten pitäisi omia toimintojaan kehittää ja saada niitä hoitopolkuja paremmaksi, niin ketkä ovat parempia ammattilaisia kuin ne siellä, jotka sitä tekevät? Nyt kun katsotaan niitä eri hyvinvointialueita — katsotaan esimerkiksi Pirkanmaata, joka on aika kompakti alue ja jossa on keskuskaupunki ihan keskellä aluetta, sitten Lappi on ihan erilainen, siellä on kaksinapaista järjestelmää, ja jos mennään Itä-Suomeen, niin siellä on ihan omanlaisensa, ja sitten Varsinais-Suomessa on oma — niin kaikilla alueilla on omat ominaispiirteensä ja tavallaan vähän historiansakin, ja pitäisi antaa hyvinvointialueitten itse miettiä, miten siellä tehdään. Eli hyvinvointialueille pitäisi antaa työrauha ja aikaa tehostaa ja kehittää toimintoja ja katsoa niitä hyviä käytäntöjä, ja niitä tässä pitäisi hyvinvointialueitten välillä yrittää viedä eteenpäin, ja niitten pitää saada katsoa minkälaisella palvelurakenteella, palveluverkolla ja henkilöstöllä ne sen hoitavat. Tämä on yksi olennainen asia näihin hyvinvointialueisiin liittyen.

Toinen, josta mainitsin jo tuossa debatisissa, on se, että nyt kun tämä säästötavoite on 26 miljoonaa, niin valtio ehkä saa sen 26 miljoonaa alas, kun se vähentää rahoitusta sen 26 miljoonaa, mutta tosiasiallinen säästö ei tapahdu siellä alueella. Ja sitten, kun tätä leikataan sen normaalin rahoituksen kaavan kautta myös niiltä alueilta, joilla ei tapahdu tämmöisiä

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

sairaalaverkon muutoksia, se tuntuu aika kohtuuttomalta. Siinä on toinen tämmöinen iso asia, joka on ristiriidassa sen ajattelun kanssa, mitä tämän kanssa pitäisi tehdä.

Arvoisa rouva puhemies! Tietenkin tässä on vielä sellainen kysymys, että kun katsotaan hyvinvointialueiden päätöksentekoa noin kaiken kaikkiaan, niin hyvinvointialueen päättäjät päättävät käytännössä siitä menokehikosta ja siitä palvelusisällöstä ja rakenteesta siellä. Tulopuoli tulee valtion toimesta, ja valtio määrittelee sen tulopuolen. Eli jos verrataan, niin me kunnat ollaan niin kuin puolet tehtävistä. Meillä puolet niistä tehtävistä tehdään hyvinvointialueilla ja tämä tulopuoli on valtion käsissä, joten siinä mielessä jossain määrin ymmärtää tätä valtion taloudellista ohjausta, mutta laadullisen ohjauksen ja sisällön tekemisen pitäisi tapahtua hyvinvointialueilla, ja sen takia tätä lakiesitystä ei pitäisi hyväksyä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.44 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Monet hyvinvointialueet ja kaupungit, joihin sosiaali- ja terveyspalveluiden heikennykset sairaalaverkon osalta kohdistuvat, ovat tuoneet omissa lausunnoissaan esille esityksen säästöjen epärealistisuuden, kuten esimerkiksi Varkaus ja Iisalmi. Avoimia kysymyksiä on paljon tähän vakavaa huolta aiheuttavaan lakiesitykseen liittyen: miten hallitus aikoo seurata leikkausten vaikutuksia talouteen ja palveluiden saatavuuteen, ja onko hallitus valmis perumaan päätöksen, kun osoittautuu, että säästöt eivät toteudu vaan uudistus aiheuttaa lisäkuluja julkiseen talouteen samalla, kun palveluiden saatavuus heikkenee ja yöpävystysten lakkautus esimerkiksi Varkaudessa ja Iisalmessa ovat aiheuttaneet pahimmillaan jopa ihmishenkien menetyksiä?

Monella matka päivystykseen kasvaa noin tunnilla. Se on hädässä pitkä aika keskellä yötä, vaikka heti liikkeelle pääsisikin. Varkaudessa Keski-Savossa ja Iisalmessa Ylä-Savossa sijaitsee Suomen kansantalouden kannalta merkittäviä vientiyrityksiä. Alueiden yhteenlaskettu viennin arvo on noin puolitoista miljardia euroa. Nyt molemmilta paikkakunnilta ovat päätymässä hallituksen päätöksellä ympärivuorokautiset päivystykset. Miten hallitus on arvioinut uudistuksen vaikutuksia elinkeinoelämään ja alueiden vetovoimaan? Eikö vaikeassa taloudellisessa suhdanteessa tulisi myös julkisten palveluiden keinoin tukea elinkeinojen toimintamahdollisuuksia ja siten tukea työllisyyttä, kuten esimerkiksi juuri Varkaudessa ja Iisalmessa? Millaista yhdenvertaisuuspolitiikkaa hallituksen mielestä edustavat lakiesityksen kirjaukset, joissa kielellisiin oikeuksiin vedoten turvataan palvelut toisille samaan aikaan, kun pitempien etäisyyksien ja sairastavuudeltaan huomattavasti korkeamman väestönosan palvelut lakkautetaan, kuten esimerkiksi ympärivuorokautisen päivystyksen osalta Varkaudesta ja Iisalmesta? Eikö Savossa, Varkaudessa ja Iisalmessa, heikkenevien sosiaali- ja terveyspalveluiden myötä riskit ihmishengen menetykselle ole niin vakavia kuin esimerkiksi ruotsin kieltä puhuvien osalta? Tähän myös arvostamani edustaja Eestilä on viitannut aiemmin.

Arvoisa rouva puhemies! Keski-Savosta Varkaudesta olen saanut hoitoalan ammattilaisilta asiantuntevaa viestiä kyseisen heikennyksen osalta seuraavasti:

”Pohjois-Savon hallituksen kokoomusedustajien perustelut Varkauden ja Iisalmen yöpävystysten lakkauttamiseksi ovat herättäneet huolta ja hämmennystä myös alueen asukkaiden keskuudessa. On syytä tarkastella näitä perusteluja kriittisesti ja tuoda esiin niiden heikkoudet. Lakkauttamista perustellaan taloudellisilla säästöillä. Kuitenkin on näyttöä sii-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

tä, että vastaavat toimenpiteet muilla alueilla ovat johtaneet kustannusten kasvuun, kun potilaat hakeutuvat suoraan erikoissairaanhoidon tai päivystysten ruuhkautuminen aiheuttaa lisäkustannuksia. Esimerkiksi Kouvolassa yöpäivystyksen lakkauttaminen olisi johtanut palveluiden heikkenemiseen, mikä lopulta pakotti hallituksen perumaan päätökset.

Hallituksen edustajat ovat todenneet, että ensihoitopalvelut pystyvät kattamaan yöaikaisen hoidon tarpeen. Tämä jättää huomiotta sen, että ensihoidon resurssit ovat rajalliset ja pitkät välimatkat voivat johtaa hoidon viivästymiseen. Lisäksi ensihoidon tehtävänä on potilaan stabilointi ja kuljetus, ei hoidon tarjoaminen kotiin, mikä korostaa paikallisten päivystyspalveluiden merkitystä.

On esitetty, että keskittämällä palvelut Kuopioon taataan yhdenvertaiset palvelut kaikille. Tämä ei ota huomioon maantieteellisiä realiteetteja. Varkaudesta ja Iisalimesta on Kuopioon matkaa pahimmillaan yli 100 kilometriä, mikä tekee nopeasta hoitopääsystä mahdollonta monille ihan jo kustannussyistä.

Hallituksen päätös lisätä yksityisten terveyspalveluja tarjoavien yritysten tukia ei kohtele kansalaisia tasavertaisesti. Tämä linjaus suosii niitä, joilla on varaa käyttää yksityisiä palveluja, ja jättää vähävaraisemmat julkisten palvelujen varaan, joiden saatavuus heikkenee yöpäivystysten lakkauttamisen myötä. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n mukaan yhdenvertaisuus tarkoittaa tilaa, jossa ihmiset eivät ole eriarvoisessa asemassa ilman hyväksyttävää perustetta. Yksityisten palvelujen tukeminen julkisten palvelujen kustannuksella rikkoo tätä periaatetta.” Kiitan tämän tiedon antanutta hoitoalan ammattilaista Varkaudesta. Kiitos.

Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi haluan vielä todeta sen, että sairaalaverkon heikentämisestä päätettäessä myös osa hallituspuolueiden edustajista on sen kannalla, että tämä hallituksen esitys ei ole oikein. Kiitos heille siitä, että sydän ja järki voittavat. Valitettavasti olen saanut myös tietooni, että hallituspuolueen kansanedustaja on sosiaalisessa mediassa arvostellut näitä edustajia siitä, että he äänestävät huononevaa hoidonsaantia vastaan vain siitä syystä, että vaaleissa saisivat ääniä. Todella käsittämätöntä, ylimielistä ja työkaverien aliarvioimista, suorastaan pöyristyttävää syyttää työkavereitaan siitä, että he sairaalaverkkoa koskevassa uudistuksessa äänestäisivät vain oman edun nimissä. Eikö tälle toisia edustajia syyttävälle edustajalle tule mieleen se, että hallituspuolueen edustaja voi äänestää esitystä vastaan sen vuoksi, koska se tuo aitoa huolta ihmisten hoidonsaannista ja turvasta sekä epäoikeudenmukaista tunnetta siitä, kun alueiden tasa-arvo ei toteudu? Toivon, että kyseinen edustaja katsoo peiliin ja arvioi uudestaan toimintatapaansa.

Arvoisa rouva puhemies! Myös oikeuskansleri on todennut viimeisimmässä lausunnossaan, että ”ei ota kantaa lainsäädännön tarkoituksenmukaisuuteen, vaan arvioi hallituksen esityksiä erityisesti perustuslain, perus- ja ihmisoikeuksien sekä lainvalmistelun laadun näkökulmasta. Oikeuskanslerin tehtäviin ja toimivaltaan ei kuulu hallituksen poliittisten linjausten arvioiminen muilta osin. Hallitus, jonka on nautittava eduskunnan luottamusta, kantaa poliittisen vastuun linjauksistaan. Lainvastaista menettelyä ei muodostu siitä, että hallituksen tekemät poliittiset linjaukset eivät ole kantelijoiden mukaan kannatettavia. Tällaiseen tyytymättömyyteen suomalainen yhteiskunta tarjoaa demokraattisen ratkaisun, äänestämisen.”

Arvoisa rouva puhemies! Oikeuskanslerilta selkeä viesti, jonka toivon tavoittavan kaikkien hallituspuolueiden edustajat näiden valmistautuessa äänestämään huomenna tulevas-ta sairaalaverkkoratkaisusta. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Merinen.

19.50 Ville Merinen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tuossa äsken hallituspuolueen edustaja sanoi, että miksi me emme ole ehdottaneet pykälämuutoksia. Kyllähän me olemme ehdottaneet, ja oikeastaan teen tässä tämän esityksen aluksi ja sitten voin selittää paremmin: esitän, että vastalauseen 1 mukaisesti lakiehdotukset hylätään ja hyväksytään seuraavat 13 lausumaa.

Meillä siis nämä lausumat perustuvat niihin pykälä-äänestyksiin, mitkä kaikki me hävitettiin hallituspuolueille 9—8. Eli kyllä me valiokunnassa yritettiin tätä lakia tietenkin muuttaa.

Minä voin lukea nämä lausumat saman tien, kun nämä perustuvat niihin lakipykäliin, mitä me yritimme muuttaa.

Lausuma 1) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta yliopistolisten keskussairaaloiden hyvinvointialueilla erilaisia työnjakomalleja voidaan jatkossakin kehittää alueiden tarpeiden ja yliopistollisen sairaalaan tehtävien mukaisesti tarkoituksenmukaisella tavalla ja mahdollistaa sairaaloiden toiminta osana samaa organisaatiota hyvinvointialueella.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa ruotsinkielisen synnytushoidon HUSin läntisissä osissa.”

3) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa kiireellisen hoidon potilasturvallisuuden Pohjois-Pohjanmaan eteläisissä osissa.”

4) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa sairaala- ja päivystysverkkoon tehtävien muutosten vaikutuksia potilasturvallisuuteen sekä kustannuksiin, mukaan lukien matkakulut sekä uudet investointitarpeet, ja antaa sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukselle selvityksen asiasta 31.12.2026 mennessä sekä ryhtyy tarpeen mukaan toimenpiteisiin.”

5) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi hyvinvointialueiden itsehallinnollisen päätöksenteon rajoja kokonaisuutena ja ryhtyy tarpeen mukaan toimiin, jotta itsehallintoa voidaan vahvistaa.”

6) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa Iisalmen ja Varkauden yöpäivystyksen lakauttamisen vaikutuksia sekä KYSin päivystyksen ruuhkautumista ja ryhtyy tarvittaessa toimiin Pohjois-Savon hyvinvointialueen yöaikaisen päivystyksen turvaamiseksi alueellisesti kattavasti ja potilasturvallisuus varmistaen.”

7) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa Länsi-Pohjan ja Savonlinnan sairaaloiden yöpäivystyksen supistamisen vaikutuksia ja ryhtyy tarvittaessa toimiin päivystyksen turvaamiseksi myös kausiasukkaat ja alueelliset erityispiirteet huomioiden.”

8) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja arvioi TYKSin Salon sairaalan toiminnan supistamisen aiheuttamia vaikutuksia henkilöstön saatavuuteen, talouteen ja sairaalakokonaisuuden toimintaan ja ryhtyy tarvittaessa lainsäädäntötoimiin.”

9) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa leikkaustoiminnan ostopalveluiden kulu- ja vaikutuksia hyvinvointialueilla ja ryhtyy tarvittaessa lainsäädännöllisiin toimiin laajennetun leikkaustoiminnan ostopalvelujen suitsimiseksi.”

10) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa yksityisen sektorin leikkaustoiminnan laajentamisen vaikutuksia hyvinvointialueiden kustannuksiin ja henkilöstön saatavuuteen ja antaa sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukselle selvityksen asiasta 31.12.2026 mennessä sekä ryhtyy tarpeen mukaan toimenpiteisiin.”

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

11) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa esityksen vaikutuksia yksityisen leikkaustoiminnan kehitykseen ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin hyvinvointialueiden oman tuotannon turvaamiseksi.”

12) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus edistää valvontaviranomaisten toimin sairaalaverkon supistumisen ja etäisyyksien kasvamisen myötä potilasturvallisuuteen liittyvää riittävää valvontaa ja ryhtyy tarvittaessa lainsäädännöllisiin tai muihin toimiin.”

Ja viimeinen, 13) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa Kouvolan akuuttilääketieteen päivystyksen lopettamisen vaikutuksia sairaalan toiminnalliseen kokonaisuuteen ja potilasturvallisuuteen ja ryhtyy tarvittaessa toimiin varmistaakseen riittävät ympärivuorokautiset päivystyspalvelut Kouvolan alueella perustasoa laajemmin.”

Eli nämä lausumat me tehtiin sillä perusteella, että niihin pykäliin me ei saatu muutoksia, mahdollisimman laajasti, ja näitä voi tietysti sitten kannattaa. Nämä ovat tämmöisiä täsmäpykäliä. Eli se puhe, että valiokunnassa oppositiopuolueiden kansanedustajat eivät olisi kääntäneet joka ikistä kiveä, on aikamoista. Se ei ole totta, koska... Ehkä se, että valiokunnassa pidetään 17 tunnin kokous aiheeseen liittyen, kertoo siitä, että on kyllä yritetty joka ikisellä keinolla vastustaa tämän lain epäkohtia.

Mutta jatkan myöhemmin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

19.56 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten keskustelussa on tullut hyvin esiin, niin sairaalaverkkoesityksellään hallitus heikentää maamme sairaalaverkkojen päivystyksiä. Hyvin pikkutarkalla lainsäädännöllä linjataan, millaisia palveluita missäkin sairaalassa jatkossa saa tai ei saa tarjota. Esitys myös vaarantaa sote-palveluiden ja etenkin kiireellisen hoidon saatavuuden, potilasturvallisuuden ja ihmisten välisen yhdenvertaisuuden.

Hallitus rajoittaa esityksellään kohtuuttomasti hyvinvointialueiden itsehallintoa ja ohittaa kokonaan alueiden omat arviot palveluiden tarpeellisuudesta ja kustannusvaikutuksista. Eikö olisi ollut järkevintä jättää asiat hyvinvointialueiden itsensä päätettäväksi? Hyvinvointialueet itse ovat parhaat arvioimaan oman alueensa palvelutarpeita.

Hallitus olisi voinut lain vaikutusarvioinnissa ottaa huomioon myös hyvinvointialueiden arviot. Alueet itse nimittäin ovat erittäin kriittisiä hallituksen kustannusarviota kohtaan, ja useat alueet varoittavat jopa kustannusten lisääntymisestä, kun potilaskuljetukset lisääntyvät ja matkat kasvavat. Raha joka tapauksessa leikataan hyvinvointialueelta, toteutuivat säästöt käytännössä tai eivät, ja hyvinvointialueiden talousahdinko vain lisääntyy. Rahoituksesta myös leikataan niiltä alueilta, joiden palveluihin ei tehdä lakiesityksessä muutoksia, ja Satakunta on tästä hyvä esimerkki.

Lähellä olevat sairaalapalvelut ovat alueille tärkeitä. Kyse ei ole pelkästään sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuudesta, vaan kattava ja toimiva sairaalaverkko on olennainen osa yhteiskunnan turvallisuutta, alueellista tasa-arvoa ja alueiden elinvoimaisuutta, ja sairaaloiden tehtävien karsiminen heikentää paitsi niiden itsensä toimintakykyä myös alueen sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten koulutusta tarjoavien oppilaitosten edellytyksiä toimia.

Esitys on osa hallituksen julkisia sote-palveluita heikentävää politiikkaa. Hoitotakuuta heikennetään kolmeen kuukauteen, ikäihmisten ympärivuorokautisen hoivan henkilömitoitusta heikennetään, maksuja nostetaan ja hyvinvointialueiden talous ajetaan hyvin ah-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

taalle. Samalla hallitus avaa yksityisille terveysjäteille uusia mahdollisuuksia tehdä voittoa. Hyvätuloisille ja terveysjätien voittoihin valuvia Kela-korvauksia nostetaan ja laajennetaan. Tähän esitykseen sisältyy yksityisille yrityksille mahdollisuus leikkaustoimintojen laajentamiseen, ja näin hallitus ohjaa lisää julkista rahaa terveysjätien taskuihin. Uhkana on myös, että yhä suurempi osa henkilöstöstä valuu yksityisiin yrityksiin, mikä pakottaa hyvinvointialueet turvautumaan entistä enemmän kalliisiin ostopalveluihin. Hallitus kyllä huolehtii yksityisten terveysjätien liiketoimintaympäristöistä, mutta kaikkien ihmisten terveyspalveluiden tasa-arvoisesta saatavuudesta hallitus ei tunnu olevan kiinnostunut. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

19.59 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan ensiksi kannatan edustaja Merisen tekemää vastalauseen 1 mukaista esitystä, että lakiehdotukset hylätään ja hyväksytään 13 lausumaa.

Arvoisa rouva puhemies! Tätä sairaalaverkkokeskustelua — sairaalapäivystysverkko-keskustelua — ja siihen liittyviä asioita käsiteltäessä olen näissä puheenvuoroissani aika paljon tai oikeastaan pääsääntöisesti käyttänyt esimerkkinä kotikaupunkini Salon sairaalan kohtaloa tässä esityksessä. Silmiinpistävää tässä kokonaiskeskustelussa on ollut se, että varsinaissuomalaiset kansanedustajat ovat kyllä loistaneet poissaolollaan pois lukien meidän oppositioedustajat sekä yksi hallituspuolueen edustaja eli edustaja Lundén, joka on täällä kyllä tuonut esille sen, että tämä lakiesitys tulisi hylätä. Olen vähän kummastellut sitä. Arvostan toki, että täällä on hallituspuolueiden edustajia kuitenkin paikalla ja perustelemassa, mutta minua on kyllä vaivannut se, että tätä Varsinais-Suomen tilannetta ei ole ollut perustelemassa kukaan varsinaissuomalaisista hallituspuolueiden kansanedustajista, koska kyllä sitä tietoa siitä TYKS Salon sairaalan ja TYKS Turun Kantasairaalan osalta olisi ollut saatavilla. Koska en ole lääkäri ja en sitä kautta katso, että olisin tässä mikään suuri asiantuntija, niin olen aika paljonkin viettänyt aikaa puhelimesta ja kasvotusten meidän Salon sairaalan johdon kanssa sekä sitten myöskin kuullut TYKS Kantasairaalan johdon näkemyksiä. Kaikissa näissä tämän nimenomaisen Salon sairaalan kohdalla tavallaan nämä säästöesitykset, mitä olen tuonut näissä puheenvuoroissanikin esiin, eivät kyllä tule toteutumaan. Olen siitä täysin vakuuttunut, ja minulle ei ainakaan kukaan täällä salissa ole sitä toiseksi todistanut, eikä ole kyllä ministerikään suostunut sitä sen tarkemmin perustelemaan tai muuksi muuttamaan.

Sitten nämä henkilöstövaikutukset. Minä olen myös ne tuonut useasti esille, eli kun TYKS Salon sairaalassa ei ole koskaan tarvittu erikoissairaanhoidossa vuokralääkäreitä tai vuokrahoitajia, niin tavallaan en löydä oikeastaan ainuttakaan perustetta sille, miksi just esimerkiksi meidän sairaalan osalta tämä lakiesitys olisi järkevä. Minä olen kyllä kiinnittänyt huomiota ja kuunnellut muita edustajia, jotka ovat tuoneet näiden muiden, omien alueidensa näkökulmia ja lausuntoja ja sitä viestiä esille. Olen toki esityksen lausuntoja koittanut lukeakin — niitähän oli aika paljon, niin kuin tiedämme — ja nämä kaikki yhdessä tahtovat ainakin itselleni vakuuttaa sen, että ei tätä lakiesitystä tulisi nyt hyväksyä. Sitten en millään pysty ymmärtämään sitä, että kun meillä on nyt vihdoin ja viimein saatu nämä hyvinvointialueet muodostettua, sote-uudistus tehtyä, niin sitten näihin alueisiin, joille on annettu se vastuu, ei kuitenkaan voida tässä yhteydessä luottaa. Voi toki olla, että olisi perusteltua olettaa, että jollain alueella voi olla vaikeampaa tehdä päätöksiä. Olen it-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

sekin tässä politiikassa ollut vuodesta 2008 asti, ja muistan kyllä TYKS Salon sairaalan silloin vielä, kun se ei ollut TYKS Salon sairaala, ja sieltä on toimintoja lähtenyt. Sieltä on ortopediaa lähtenyt, sieltä ovat synnytykset lähteneet ja monta, monta muutosta, ja sitten lopujen lopuksi tähän Yksi sairaala -malliinkin ollaan pystytty menemään. Minun on todella vaikea käsittää, miksi Salon sairaala esimerkiksi on tässä ja miksi ylipäätensä näitä tarvitsee lähteä tällä tavoin mikromanageeraamaan.

No joo, täällä on kuultu sitten siitä kuuluisasta lentokorkeudesta, taisi edustaja Väyrynenkin sen ottaa tuossa puheenvuorossaan esille, ja ministerikin sen on täällä aikaisemmin maininnut. Kyllä minun täytyy sanoa, että jos sieltä Salostakin — meilläkin on lentokenttä muuten — nousee lentoon ja alkaa katsomaan, en minä sieltä ilmasta käsin tätä sen järkevämpänä näe muuta kuin sitten, että ehkä sieltä on helpompi ajatella tämä sellaisena karttatarhoituksena ja sillä tavalla sitten haarukoida tätä esitystä, että napsitaan tuolta, tuolta, täältä pois, niin tämä esitys näyttää jollain tavalla tasapainoisemmalta. Tämä on myöskin ministeriön virkamiesten suusta tullut, että sieltä se on varmaan lähtenyt alun perin liikkeellekin, joten en kyllä pysty ymmärtämään sitä.

Mutta lentokorkeudesta kun laskeudutaan sinne ihmisten tasalle, niin täällä on nostettu esimerkiksi paljon sitä, miten pohjoisessa on pitkiä etäisyyksiä. Kyllä niitä kuulkaa on siellä meilläkin päin. Esimerkiksi Salossa Särkisalon alueella on saaristoa ja esimerkiksi tällainen kuin Petun saari, jossa on asukkaita jonkun verrankin ja josta kuljetaan lossilla ensiksi mantereelle ja sitten mantereelta sinne päivystykseen, joten kyllä esimerkiksi heidän matkansa kasvaa ihan valtavasti tässä. Eikä se välttämättä aina ole siitä matkastakaan kiinni, nimittäin kyllä sillä, että se päivystys on melko lähellä, on aika iso merkitys. Tämä Salon sairaala sijaitsee siinä niin sanotussa kantakaupungissa, missä on suurin keskittymä myöskin asukkaita. Ihan omakohtaisellakin kokemuksella olen sinne päivystykseen pari vuotta sitten mennyt nimenomaan siksi, koska se oli siinä aika lähellä ja vatsassa oli kipuja. Sitten kun olin mennyt sinne päivystykseen, niin muutama tunti siitä makasinkin leikkupöydällä ja vuotava umpisuoli korjattiin siellä Salon sairaalassa. Monta kertaa sitä on pohtinut, että olisinko lähtenyt sinne TYKS Turun sairaalaan sillä vatsakivulla, ja en kyllä olisi lähtenyt. Sekin antaa semmoisen, sanotaan, henkilökohtaisen näkökulman tähän asiaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

20.07 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tätä on esitelty säästölakina, että talouden takia tämä tehdään ja myös sen takia, että henkilöstöä olisi sitten paremmin saatavilla. Täällä on jo moni edustaja käynyt siitä tänäänkin puhumassa, että säästöt eivät tule toteutumaan eli tämä mystinen 26 miljoonan potti, josta sosiaali- ja terveystieteiden alaan ei saanut yksikkökohtaisia kustannuksia, vaikka pyysi niitä. Myös henkilöstön osalta on hyvin epäselvää, tuleeko se henkilökunta siirtymään näihin toivottuihin isompiin sairaaloihin. Ainakin kaikki ammattijärjestöt ovat tätä vastaan ja myös opiskelijajärjestöt, eli sieltä ruohonjuuritasolta ei tukea tule.

Tässä puheenvuorossani keskityn erityisesti tuohon Etelä-Savon Savonlinnan sairaalaan — luonnollisesti, kun sieltä olen kotoisin. Yksistään Savonlinnan sairaalan osalta Etelä-Savon hyvinvointialueen lausunnossa sanotaan, että vaikka tarkoituksena on kustannusten nousun hillitseminen, hallituksen esitys sisältää Eloisan alueelle merkittävän riskin kustannusten noususta esimerkiksi kasvattamalla ensihoidon kustannuksia. Tässä salissa

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

hyvin tiedetään, että se ensihoidon yksikkö per vuosi on lähemmäs miljoonan kustannus, koska kuljetukset erikoissairaanhoidon päivystykseen pitenevät. Ja samalla tämä lisää investointipainetta Mikkelin keskussairaalaan tarvittavien lisätilojen peruskorjaukseen tai rakentamiseen. Eli säästöjä ei ainakaan Eloisalta sitten ole tulossa, mutta rahat viedään, se on varmaa.

Täällä salissa on kuultu joiltakin hallituspuolueiden kansanedustajilta järkeviä puheenvuoroja siitä, miten he tulevat olemaan äänestämättä tämän puolesta, ja olen odotellut, milloin myös Etelä-Savosta voisi hallituspuolueiden kansanedustajia ilmestyä sille samalle kannalle. Ehkäpä he juuttuvat hissiin, tai mitä he sitten tekevät, en usko, että vastaan äänestävät, mutta etteivät ainakaan puolesta sitten äänestäisi, koska tämä Etelä-Savon hyvinvointialueen lausunto on kuitenkin koko hyvinvointialueen lausunto. Tämä on se tahtotila, mikä siellä hyvinvointialueella on, ja täälläkin useampi kansanedustaja, hallituspuolueen kansanedustaja, on hyvinvointialueen valtuustossa eli on ollut tavallaan tämän linjan takana, mikä hyvinvointialueella on. Eli täällä jos nämä kansanedustajat äänestävät tämän lain puolesta, niin käytännössä he äänestävät silloin omaa kantaansa vastaan hyvinvointialueella.

Tässä hyvinvointialueen kannassahan on todettu todella seikkaperäisesti se edustaja Väyrysen suosittama korkeampi lentokorkeus. Esimerkiksi sitä kyllä suosittelevat hallituspuolueen jäsenille siellä meillä Etelä-Savossa päin, koska silloin voisi nähdä, miten rikkonainen se alue on. Oikeastaan koko Etelä-Savon alue on saaristoa, ja matkat ovat todella pitkät. Meillä on 11 lossia pelkästään Savonlinnan alueella, ja voitte kuvitella, miten kauan sieltä yleensä edes Savonlinnan sairaalaan matka kestää, koska näinhän se menee, että helikopterit ovat sitten taas Kouvolassa ja Kuopiossa, eli niitten nopeuteen ei voi ollenkaan luottaa. Meillä on myös mittava vapaa-ajan asutus. Koko Etelä-Savossa on 50 000 vapaa-ajan asuntoa, ja tämä pitäisi kyllä huomioida rahoituksessa ja yleensäkin päivystystarpeessa. Lisäksi siellä on vielä matkailijoita todella paljon, kymmeniätuhansia kesäaikaan yhtä aikaa.

Hyvinvointialue Eloisa on myös sanonut, että hyvinvointialueiden pitäisi itse voida päättää sairaaloidensa palveluvalikoimasta ja näin muodoin myös päivystyksen tasosta ja että keskussairaala- ja luokittelu tulee poistaa. Hyvinvointialue hakee vapaampaa sääntelyä kuin se edelliskauden sääntely, ja olen tästä aivan samaa mieltä, eli olisi syytä poistua näistä laajan päivystyksen sairaaloista ja muista päivystävistä sairaaloista. Se on hyvin keino-tekoinen raja, se ei siitä tarvearviosta kerro. Sen sijaan tämä hallitus on luomassa näiden lisäksi vielä kolme lisäpäivystyksen tasoa, eli viisi päivystyksen tasoa on nyt sitten tulossa. Minun on ihan hirveän vaikea uskoa, että hallituspuolueiden edustajat ovat tästä oikeasti sitä mieltä, että se on hyvä ajatus. No, aika lailla tyhjälle salille täällä saa puhua hallituspuolueiden osalta, mutta miten voi olla niin, että juuri äsken rakentamislakia käsiteltiin ja siinä iloittiin byrokratian vähentämisestä mutta tämän sairaalalain suhteen on aivan sama, miten paljon niitä tasoja tulee, miten paljon tämä byrokratia lisääntyy, miten paljon mikro-manageerataan yhden lääkärin tasolla sitten jatkossa näissä päivystyksissä?

Toivon, että huomenna tapahtuu sellaisia, että myös eteläsavolaiset hallituspuolueiden kansanedustajat voisivat käyttää sitä samaa ajatusta, mitä ovat täällä hyvinvointialueen hallinnossa käyttäneet, ja äänestävät meidän mukana, opposition mukana, tätä lakia vastaan. Ainakin itse kannatan vahvasti edustaja Hanna-Leena Mattilan hylkäysesitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

20.14 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tästä hallituksen esityksestä, jolla karsitaan ympärivuorokautista päivystystoimintaa eri puolilla Suomea, on käytetty tässäkin istunnossa erittäin monta ja asiantuntevaa puheenvuoroa, joilla on osoitettu tämän esityksen järjestömyys. Itse puutun omassa puheenvuorossani muutamaa seikkaan.

Ensimmäinen liittyy tähän taloudelliseen kokonaisuuteen. Hallitushan ajattelee tällä toimenpiteellä saavansa nettona noin 26 miljoonan euron vuosittaisen säästön vuodesta 26 eteenpäin — siis nettona 26 miljoonaa euroa. Se on nyt sitten näiden lakkautettavien ympärivuorokautisten päivystystoimintojen hinta. No, tämä 26 miljoonaa euroa — en väheksy sitä tarvetta, että valtiontaloutta pitää tasapainottaa, mutta mietitään nyt hetki, voisiko tämän 26 miljoonaa saada jostain muualta. Hyvät edustajakollegat, tämä 26 miljoonaa on sattumoisin se sama summa, jolla tälle vuodelle kevennettiin olutveroa. Siis kaljan verotusta kevennettiin tälle vuodelle, ja se pienensi valtion verotuloja 26 miljoonaa euroa. No, mikä on ollut vaikutus tällä kaljaveron alennuksella siinä oluttölkissä? Se on ollut tölkissä noin kolme senttiä. Eli kun hallitus kevensi oluen verotusta 26 miljoonalla vuodessa, niin sen vaikutus on tuolla kaupassa, jos käyt oluttölkkin ostamassa, siinä oluttölkkin hinnassa kolme senttiä. Minusta nämä voidaan hyvin laittaa vastakkain: toisella puolella vaakaa on kattava ympärivuorokautinen päivystysverkko ja toisella puolella on muutaman sentin halvempi oluttölkki, ja sitten pitää valita, kumman valitsee. Hallitus on valinnut tämän muutaman sentin halvemmän oluttölkkin ja on valmis sitten karsimaan ympärivuorokautista päivystystoimintaa eri puolilla Suomea. Voisi kuvitella, että aika moni päätyisi toisenlaiseen valintaan, ainakin itse päätyisin toisenlaiseen valintaan.

No, toinen on sitten tämä seikka, joka minua on ehkä eniten ihmetyttänyt tässä koko kokonaisuudessa, kun tätä taloudellista vaikutusta pyrkii selvittämään. Hallitus todella ajattelee, että tällä saadaan 26 miljoonan euron säästö nettona, mutta bruttonahan se on noin kolmisenkymmentä miljoonaa euroa, ja sitten siihen tulee jonkun verran lisäkustannuksia, koska kuljetuskustannukset lisääntyvät ja näin. Tämä 30 miljoonaahan, jonka te nyt sitten tällä säästätte, ei kohdistu niille hyvinvointialueille, joilta tässä ollaan palveluita supistamassa, vaan tämä 30 miljoonaahan otetaan siitä yleiskatteellisesta rahasta. Elikkä tosiasiallisestihan tässä käy niin, että esimerkiksi tuolla Varsinais-Suomen hyvinvointialueella, kun Salon ympärivuorokautinen päivystystoiminta lakkaa, he kärsivät huonommista palveluista mutta itse asiassa se suurin supistus siinä sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa kohdistuu Helsinkiin ja Pirkanmaalle, joilta ei siis tämän esityksen myötä poistu yhtään mitään mutta joiden alueiden asukkaat maksavat sitten suuremman hinnan sillä, että joistain muista palveluista sitten siellä hyvinvointialueilla on luovuttava, koska rahoitus pienenee. Minun omaan ajatteluuni tämä ei nyt istu, mutta ymmärränkin omat rajoitteeni siinä, etten kykene ajattelemaan aivan samalla tavalla kuin hallituspuolueiden edustajat.

No, sitten yksi seikka on liittynyt vielä tähän mikromanageeraukseen. Ymmärrän hyvin sen, että jokaisella hyvinvointialueella varmasti tarkistellaan hyvinkin kriittisesti nykyistä palveluverkkoa, ja minä luotan tässä kyllä hyvinvointialueiden päätöksentekijöihin. Se keino, jolla tämä sali voi sitten joko helpottaa tai vaikeuttaa hyvinvointialueiden tilannetta, on tuo keltainen kirja, jossa me määritämme sen rahoituksen. Mikäli me haluamme, että on laajempi palveluverkko, niin täällä voidaan vastaavasti rahoitusta lisätä, ja mikäli sitten halutaan, että hyvinvointialueet tekevät toimenpiteitä toiseen suuntaan, niin täällä voidaan sitten rahoitusta vähentää. Mutta siitä, että me lähemme nyt pykälätasolla kirjoittamaan, minkälaista toimintaa missäkin pytingissä pitkin Suomenniemeä saa harrastaa, en nyt ole aivan vakuuttunut, että se on edes tämän sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tavoit-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

teiden mukainen, koska siinä nimenomaisesti haluttiin lähteä vahvistamaan alueiden itsehallintoa, niin että alueet itse päättävät näistä palveluista heidän omalla alueellaan ja tekevät sen sillä rahoituksella, jonka valtio myöntää.

No sitten, arvoisa puhemies, tässä viime metreillä tähän keskusteluun on todella tullut aika lailla farssimaisia piirteitä. Kun viime perjantaina kävi selväksi, että hallituspuolueet itsekään eivät oikein usko tähän omaan esitykseensä, niin ministerihän sitten riensi kertomaan, että ehkä tätä voidaankin vielä tuon Oulaskankaan osalta pohtia. No, sitten tuli muilta hallituspuolueilta vähän sapiskaa, ja tästä meni muutama tunti, niin ministerikin jo pyörsi tämän oman lausuntonsa. Nyt sitten viikonlopun aikana on sorvattu tämä lausuma, joka tänne edustaja Sillanpään toimesta on esitelty ja josta sitten äänestetään. Ymmärrän oikein hyvin, että nämähän siis kertovat siitä, että tämä on hallitukselle vaikea paikka. Ymmärrän sen oikein hyvin, ja jos itsekkin olisin hallituspuolueen edustaja, niin ymmärtäisin tämän tuskan. Mutta jos tässä nyt haluttaisiin saada aikaiseksi sellainen ratkaisu, että hallituskin säilyttäisi omat kasvonsa eikä tarvitsisi tehdä minkäänäköisiä painostustoimenpiteitä siitä, että jokainen edustaja tietää, mitä nappia painaa, niin tämä olisi erittäin yksinkertaisesti ratkaistavissa: kumotaan huomenna tämä esitys, minkä jälkeen tuo budjettimietintö palaa takaisin valtiovarainvaliokuntaan, ja valtiovarainvaliokunnassa aivan varmasti löydämme mietinnön sisältä ne puuttuvat eurot, jotta pysymme kuitenkin vastaavassa tasapainotuksessa ja vastaavassa alijäämässä, mikä tuossa budjettimietinnössä jo on. Ei ole varmastiakaan mikään vaikea homma. Tässä voidaan esimerkiksi tarkastella sitten näitä joululahjarahoja, ja veikkaisinpa, että sielläkin alueilla, joille nämäkin rahat kohdistuvat, ajatellaan, että olisi tärkeää pitää huolta kuitenkin laadukkaasta ja kattavasta päivystysverkostosta.

Eli vaihtoehtoja kyllä on, ja tämä sali huomenna tulee sitten ratkaisemaan sen, mihin suuntaan tässä ollaan etenemässä. Toivon todella, että järki [Puhemies koputtaa] tässä asiassa voittaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

20.21 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Joudun harmikseni toteamaan, että en saanut viime viikon kyselytunnilla puheenvuoroa, kun aiheena oli tämä sama asia kuin nyt eli sairaalat ja hallituksen niiden toimintoihin ajamat leikkaukset. Kyselytunnilla nimittäin ministeri Juuso sanoi, että hallitus ei lakkauta yhtään sairaalaa, ja tätä samaahan hallituspuolueiden kansanedustajat ovat täällä tänäänkin toistelleet. Kun tässä lakiesityksessä nyt on sairaaloista kyse ja te hallituspuolueiden kansanedustajat tätä ministeri Juuson viime viikon lausumaa täällä toistatte, niin kysyisinkin ministeri Juusolta, jos hän olisi paikalla, ja koska hän ei ole paikalla, niin kysyn teiltä, arvon hallituspuolueiden edustajat: onko tämä todella teidän vastauksenne myös länsi-uusmaalaisille, joilta juuri lakkautettiin Lohjan synnytyssairaala? Te, hallitus ja hallituspuolueet — kokoomus, perussuomalaiset, RKP ja kristillisdemokraatit — olisitte voineet pelastaa Lohjan palkitun synnytyssairaalan, turvata synnytykset, henkilökunnan oikean aseman ja perheiden hyvät palvelut, mutta te, hallitus ja hallituspuolueet, ette sitä tehneet.

Arvoisa herra puhemies! Samalla kyselytunnilla oli tämän nyt keskustelussa olevan yöpäivystysaihepiirin rinnalla myös keskustelu synnytyssairaaloista, joiden osalta ministeri Juuso nosti esille aiemmin asetetun tuhannen synnytyksen rajan. Lohjan synnytyssairaalassa synnytyksiä on vuosittain ollut yli tuhat. Työntekijät olivat olosuhteisiinsa hyvin tyytyväisiä, ja asiakkaat, synnyttäjät läheisineen, olivat Lohjan synnytyssairaalan toimintaan

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

erittäin tyytyväisiä. Todella erikoiseksi Lohjan toiminnastaan palkitun yksikön sulkemisen tekee se, että sulkemista kommentoineet virkamiehet ovat todenneet, ettei senkään lakkautuksella tultane säästämään euroakaan. Kysyä sopii, mitä järkeä näissä päätöksissä on. Sopii epäillä myös, että näiden nyt ajettujen lakkautusten taustalla on vain vimmainen keskittämisen ideologia seurauksista viis.

Arvoisat hallituspuolueiden edustajat, oletteko edellä kuullun perusteella edelleen ja oletteko todella sitä mieltä, ettei teidän politiikkanne seurauksena yhtään sairaalaa Suomessa lakkauteta? [Veronika Honkasalo: Hyvä puhe!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Anna-Kristiina Mikkonen, olkaa hyvä.

20.25 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Viime viikonlopun aikana sai taas ihmeissään seurata tätä Orpon—Purran hallituksen politiikan epämääräistä vellontaa ja tuulensuunnan muutoksia tunti tunnilta. Kansainvälisen sairaanhoidon erityisasiantuntija, vastuuministeri Juuso oli perjantaina ensin sitä mieltä, että hallituksen esitystä sairaalaverkosta voidaan tarkastella uudestaan Oulaskankaan osalta ja myöhemmin voidaan tehdä uudenlainen hallituksen esitys. Pari tuntia myöhemmin tämä ei kuitenkaan enää ollut ministeri Juuson mukaan mahdollista.

Nyt hallituspuolueet yrittävät pestä mustan valkoiseksi ja silittää rivit suoriksi lausumahdotuksellaan. Toivottavasti mahdollisimman moni hallituspuolueiden edustaja kuitenkin kuuntelee alueitaan ja paikallisten asukkaiden hätää ja painaa huomenna ”ei” tälle keltomallalle lakiesitykselle.

Hallitus ei esityksessään huomioi millään tavalla vaikutusten arviointeja, joissa todetaan, ettei tällä sairaalaverkkoesityksellä säästöjä synny mutta pysyvää vakavaa vauriota terveydenhuollon saatavuudelle ja terveysturvallisuudelle syntyy. Hallituksen esityksessä tunnistetaan se, että osalla väestöstä matka-aika kotoa ympärivuorokautisen päivystyksen yksikköön pitenee, osalla merkittävästikin, mikä voi olla riski potilasturvallisuudelle.

Hallitus tavoittelee esityksellään hoidon yhdenvertaisuutta, laatua, vaikuttavuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. On kyllä aivan äärimmäisen hankala mennä savonlinnalaiselle selittämään hoidon nyt tässä yhdenvertaistuvan, laadun, vaikuttavuuden sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden paranevan, kun saat jatkossa yli tunnin matkan päästä Mikkelistä mahdollisesti hoitoa.

Hallitus säätää niin sanotusti itsehallinnollisten hyvinvointialueiden yli lainsäädännöllä, millä paikkakunnalla on mahdollista ylläpitää väestölle avointa ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä ja millä paikkakunnalla vaihtoehtoisesti rajattua ympärivuorokautista erikoissairaanhoidon päivystystä. Esityksessä todetaan, että monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä voidaan järjestää kullakin hyvinvointialueella vain yhdellä nimetyllä paikkakunnalla. Nykyisin sairaaloiden sijaintipaikkakunnista ei näin tarkkaan ole lailla säädetty.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen mukaan Kemissä ja Savonlinnassa saa jatkossa ylläpitää väestölle avointa ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä tai vaihtoehtoisesti sellaista rajattua erikoissairaanhoidon päivystystä, joka tukee sairaalan ja sen erikoissairaanhoidon vuodeosastojen toimintaa ja alueen hoitoketjuja mutta ei kuitenkaan ole monierikoisalainen ympärivuorokautinen päivystys. Hallituksen esityksen mukaan Kemissä Länsi-Pohjan sairaalassa ja Savonlinnassa mainitun päivystyksen ylläpidon mahdollisuutta puoltaa pitkien etäisyyksien ja nykyisten sairaaloiden historian ja palvelui-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

den näkökulmasta tehty kokonaisarvio. Mainituissa sairaaloissa on ollut varsin monimuotoinen, keskussairaalaan vastannut palveluvalikoima ja leikkaustoiminta. Näillä alueilla on myös suuri turistien ja kausiasukkaiden määrä, joka olisi syytä huomioida väestön palvelutarvetta arvioitaessa. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tarkoitus on, että Kemissä ja Savonlinnassa päivystää käytännössä lähtökohtaisesti yöaikaan väestölle avoimessa päivystyksessä yksi lääkäri — yksi lääkäri — ja on tarvittava hoitohenkilökunta ja tukipalvelut. Sosiaali- ja terveystieteiden kiinnostuksen kiinnittikin hyvin huomiota, että lailla tai perusteluilla ei tulisi asettaa mitään ehdottomia rajoja yöpäivystykseen tarvittavalle henkilöstömäärälle tilanteen niin vaatiessa.

Hallitus perustelee leikkaustoimintaa ja sen hankintaa koskevilla säännösmuutoksilla tavoittelewansa parannuksia potilaiden palveluiden saatavuuteen ja lyhyempiin hoitojonoihin. Kuitenkin hallituksen esitys sisältää muun muassa Savonlinnan sairaalan osalta ortopedisen leikkaustoiminnan tekonivelkirurgiassa ilman lainsäädäntöön kirjattua aikarajaa, takarajaa sekä rajausta vain hyvinvointialueen sisältä tulevien potilaiden leikkaamiselle, vaikka tällä hetkellä sairaala on oikein profiloitunut muiden itäisen YTA-alueen sairaaloiden leikkausjonojen purkamisessa.

Savonlinnan seudun tieolosuhteet, vesistön rikkoma maantiede ja pitkät etäisyydet edellyttävät asukkaiden palvelujen turvaamista Savonlinnan sairaalan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon ja monierikoissalaisen erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaalana. Savonlinnan sairaalalla on valtava vaikutus alueen elinvoimaan, aluetalouteen, oppilaitosten toimintaan, osaavan henkilöstön saatavuuteen ja ylittää Etelä-Savon maakuntaan.

Etelä-Savon hyvinvointialueen vaikuttavuusarvioiden mukaan hallituksen esitys tulisi lisäwämään muun muassa ensihoidon kustannuksia kuljetusmatkojen pidentymisen ja mahdollisten hyvinvointialueen sisäisten investointien takia. Lakiesityksen aluevaikutusten arviointi ei miltään osin tue esitystä monierikoissalaisen ympärivuorokautisen päivystyksen ja siten ympärivuorokautista päivystystä edellyttävän leikkaustoiminnan lopettamisesta Savonlinnassa.

Etelä-Savon hyvinvointialue on omassa lausunnossaan lakiesityksestä todennut, että vaikka tarkoituksena on kustannusten nousun hillitseminen, hallituksen esitys sisältää Eloisan alueelle merkittävän riskin kustannusten noususta esimerkiksi kasvattamalla ensihoidon kustannuksia, koska kuljetukset erikoissairaanhoidon päivystykseen pitenevät.

Savonlinnan kaupungin liitteenä olevan lausunnon mukaan, jossa on viitattu Kaarlo Tuorin asiantuntijalausuntoon, perusoikeuksien heikennyskieltoon liittyen sosiaalisiin ihmisoikeuksiin ja perusoikeuksiin liittyy olennaisesti heikennyskieltovaikutus. Tämä vaikutus kieltää heikentämästä sosiaalisten oikeuksien toteuttamisessa jo saavutettua tasoa. Heikennyskieltovaikutus liittyy luonnostaan perustuslain tarkoittamaan välttämätöntä huolenpitoa toteuttavaan kiireelliseen hoitoon. Tämän voi siis katsoa tarkoittavan myöskin sosiaali- ja terveystieteiden palveluihin liittyen heikennyskieltovaikutusta.

Toivottavasti täällä kansanvallan ytimessä huomenna järki ja kansalaisten palvelut voitavat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

20.32 **Timo Mehtälä kesk:** Arvoisa puhemies! Minä pukeudun mustaan — se on tämä Oulaskankaan tilanne — ja sitten tämä valkea paita, joka täällä alla on, kuvastaa sitä, että me saataisiin hallituksen edustajille valkeutta tähän päätöksentekoon.

Edustaja Simula ehti poistua. Hänhän veti vähän mutkat suoriksi ja yritti sumuttaa koko Oulun eteläistä aluetta ihmisineen. Tosiasia on, että Pohde on kesästä alkaen johdonmukaisesti pyrkinyt säilyttämään perusterveydenhuollon ympärivuorokautisen päivystyksen Oulaisissa eli Oulaskankaalla. Kaikki Pohteen puolueet yhdessä ovat tämän takana, myös edustaja Simula, ja nyt te olette täällä lailla lopettamassa tämän päivystyksen. Eivät päiväkirurgiset toimenpiteet mihinkään loppuisi, sen tietää edustaja Simulakin hyvin. Se asia kyllä korjaantuisi, tämän olen tänään Pohteen johdolta varmistanut.

Arvoisa puhemies! Olemme todistamassa surkeaa näytelmää, jonka käsikirjoittaja on Suomen hallitus. Te olette nyt lailla kieltämässä Oulaskankaan sairaalaa ja seitsemää muuta sairaalaa järjestämästä perusterveydenhuollon yöpäivystystä. Siis te kiellätte lailla järjestämästä maakuntien ihmisille hoitoa ja mitätöitte hyvinvointialueiden itsenäistä päätöksentekoa. Kyllä, kuulitte ihan oikein: hallitus on kieltämässä lailla yöpäivystyksen ohi hyvinvointialueen päätöksenteon. Onhan tämä aivan uskomatonta. Te perustelette päätöstänne säästöillä, vaikka itsekin myönnätte, että tämä ei tule säästämään yhtään mitään. Oulaskankaan alueelle tämä on katastrofi.

Hyvä hallitus, Oulun eteläiseltä alueelta Ylivieskan, Alavieskan, Nivalan, Kalajoen, Raahen, Oulaisten, Haapaveden, Pyhäjärven, Haapajärven, Reisjärven, Sievin ja Kärsämäen perussuomalaiset vastustavat tätä esitystä. Siis perussuomalaiset vastustavat tätä esitystä. Eikä ihme, koska jokainen Jokilaaksojen alueella asuva ymmärtää, miten tärkeä Oulaskangas ja sen yöpäivystys on. Myös Pohde on yksimielisesti vedonnut säilyttämään yöpäivystyksen. Tämä on ollut viesti alusta asti.

Oulaskankaan alasajo on vakavassa ristiriidassa myös sen kanssa, että hallitus päätti keksällä säästää Kouvolan yöpäivystyksen vetoamalla sen laajaan, 80 000 ihmisen väestöpohjaan ja pitkiin etäisyyksiin. Oulaskankaan väestöpohja on muuten 126 000 ihmistä, ja ajomatkat ovat kolminkertaiset. Myös runsas lapsiperheiden määrä lisää yöpäivystyksen tärkeyttä. Potilaiden määrää on vähätelty — siis seitsemän potilasta per yö. Se on tilastoharha. Tosiasiassa potilaita on keskimäärin 13—21 henkilöä. Todellinen määrä on suurempi, kun ennen kello 22 tulleita potilaita hoidetaan vielä kello 22:n jälkeenkin. Pohteen tulevaisuuslautakunnan lausunto vahvistaa myös suuremman potilaiden määrän.

Asiantuntijat ovat tuoneet seuraavat tosiasiat pöydälle: Ouluun eivät päivystyspotilaat mahdu. Tälläkään hetkellä uuden sairaalan päivystystilat eivät riitä. Potilaita pidetään ylivuotopaikoilla, jotka on tarkoitettu epidemian ja suuronnettomuuden varalle. Ensihoidon matkat kaksinkertaistuvat. Ensihoidolle on lisätty myös kotiin tuotavia palveluja — siis kotiin tuotavia palveluja — mutta samalla vähennetään myös yksiköitä sieltä pois. Lisäksi Oulaskankaalla päivystyksessä on otettu tälläkin hetkellä lasten leikkihuone potilaiden käyttöön. Hallitus, eikö tämä teitä herätä?

Arvoisa puhemies! Nyt vetoan jälleen teihin, hyvät kollegat siellä hallituksessa: Erityisesti te perussuomalaiset julistitte viime kaudella, että teillä ei ryhmäkuria ole. Teillä on siis vapaus olla antamatta tukeanne tälle laille. Kuunnelkaa alueen ihmisten yksimielinen viesti ja äänestäkää tämä esitys kumoon. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen poissa. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

20.37 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Paljon hyviä puheenvuoroja liittyen päivystys-tilanteeseen, ja se ei sinällään ole yllättävää, koska se olennaisesti liittyy siihen kansalaisten turvallisuudentunteeseen. Tunnen tietysti itse oman hyvinvointialueeni, Keski-Suomen, tilanteen parhaiten ja sen, minkälaisia ratkaisuja siellä on tehty, mutta se viesti, mikä on tullut vaikka Varsinais-Suomen, Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen poliittisilta päättäjiltä, johtavilta virkahenkilöiltä tai ihan tavallisilta työntekijöiltä, kuten muun muassa varmasti usealle kansanedustajalle tulleet tervetiset Oulaskankaan sairaalan yhteispäivystyksen yövuorosta Marjo Kontinaholta, Marjaana Piltoselta, Piia Raetsaarelta ja Herkko Sikkilältä, kyllä kertovat siitä, että siellä on aito huoli siitä, miltä se tulevaisuus tulee näyttämään sosiaali- ja terveystalouden saralla. Ja edelleen toivoisin, että nimenomaan niille alueille annettaisiin se itsehallinnollinen oikeus myös päättää tästä asiasta, koska siellä ollaan ehkä sen oman alueen henkilöstöresurssien, taloudellisten resurssien parhaimpia asiantuntijoita, parempia kuin ehkä kaavamaisesti tässä talossa. Kuten on kuultu, niin nämä laskelmatkin, kuten hyvin edustaja Lindénkin kuvaili, on aika lailla mekaanisesti saatu aikaan ja eivät välttämättä heijastu siihen todellisuuteen.

Mutta siitä täytyy tietysti myös hallituspuolueiden edustajia kiittää, että he täällä salissa ovat rohkeasti, tietoisesti tätä esitystä puolustaneet. Vaikka siihen on nyt tullut vähän tämmöistä erikoista lausumavivahdettakin, on hienoa, että tätä keskustelua täällä käydään. Hieman olen ehkä ollut hämmentynyt siitä, että yksi hallituspuolue, RKP, loistaa aika paljon poissaolollaan näistä keskusteluista, mutta sehän ei sinällään yllätä, koska heidän ovat asemansa jo tässä turvanneet. Kiitos ruotsin kielen aseman se menee kansalaisten, kaikkien muiden suomalaisten, terveysturvallisuuden edelle. Se etäisyys, mikä vaikka Pietarsaaresta on Kokkolaan, nähtävästi on liian pitkä, kun taas verrattuna, mikä on Varkaudesta tai Iisalimesta. Tässä mielessä kyllä tämä kielipolitiikka, ikävä kyllä, näyttää toteutuvan aika hyvin. Ja sanotaanko, että henkilökohtaisesti on vaikea nähdä tilannetta, jossa pietarsaarelainen ei saisi Kokkolasta yöpäivystyksestä palvelua omalla äidinkielellään. Jos tässä oikeasti halutaan katsoa niitä perusteluja, mitä hallitus on sanonut resurssien tehokkaammasta käytöstä, henkilöstöresurssien tehokkaammasta käytöstä, niin se ei nyt kyllä ihan tässä pidä paikkaansa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola, olkaa hyvä.

20.40 Mari Kaunistola kok: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kyllä se vaan tosiasia on, että terveydenhuollon parissakin työskentelevä henkilöstö eläköityy ja väestö keskittyy vain kasvukeskuksiin. Kolmasosa hyvinvointialueiden henkilöstöstä eläköityy vuoteen 2040 mennessä, ja henkilöstö on aiempaa erikoistuneempaa, mutta heitä on määrällisesti vähemmän. Täytyy ottaa huomioon myös se, tästä henkilöstöpulasta kun puhutaan, että meillä on valtakunnallisesti pulaa laajan päivystyksen sairaaloissakin erikoisaloilla työskentelevistä ammattilaisista, ja se tietysti heijastaa tähän koko kokonaisuuteen.

Mitä sitten täällä keskustelussa on tullut julkiseen ja yksityiseen ja niissä työskentelemiseen, niin sen kaikei jokainen ammattilainen, koulutettu sellainen, saa päättää itse ja valita itse, missä sen työnsä tekee. Siihen meillä ei ole valtaa vaikuttaa. Moni nuori ammattilainen on kertonut opetussairaaloissakin, kun heitä on jututtanut, että he haluavat saada tukea työhönsä ja laajemman verkoston ja kokevat sen myös sitten ihan sellaisena työturvallisuuskysymyksenä oman osaamisensa ja ammattitaitonsa kehittymisenkin näkökulmasta,

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

että niitä työkavereita on laajasti siinä ympärillä. Tämä on tietysti meille vielä oma haasteensa kaikkien muiden hyvinvointialueiden haasteiden lisäksi.

Sen takia haastaisinkin hyvinvointialueilla siihen pohdintaan, oli sitten päättäjänä täällä tai alueella, miten me pidämme nämä alueet ja työnantajakuva niissä sellaisena, että ne ovat kiinnostavia, ja mitkä ovat ne tekijät, joilla sinne omalle hyvinvointialueelle saadaan henkilöitä rekrytoitua ja saadaan valikoitua se oma alue juuri siksi tulevaksi työpaikaksi. Siinä varmasti meillä päättäjillä on joka tasolla paljon miettimisen aihetta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

20.42 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Muutamia huomioita tästä hallituksen esityksestä ja tänään käydystä keskustelusta. Täällä on nostettu esiin, että koska väestömäärät muuttuvat ja väestö muutoinkin muuttuu, niin on ihan perusteltua, että näitä yöpäivystyksiä voidaan lopettaa ja niitä tulee keskittää ja niin edelleen, ja että tämä on ihan normaalia toimintaa, kun arvioidaan palveluverkkoa.

No, kyllä näinkin, mutta ihmettelen kyllä sitä, minkä ihmeen takia hallitus on sitä tekevässä näin yksityiskohtaisella lainsäädännöllä. Kun hyvinvointialueet luotiin, niin siinä hän oli nimenomaisesti se ajatus, että perus- ja erikoistason palvelut tuodaan yhden toimijan päätösvallan alle, ja tälle yhdelle toimijalle, hyvinvointialueille, haluttiin antaa itsehallinto tehdä niitä päätöksiä niin palveluista kuin niiden järjestämisestä ja niin edelleen. Ja sen takia ihmettelen kyllä todella tätä tarkkapiirteistä lainsäädäntöä, mitä hallitus on nyt tänne tuomassa. Kun samanaikaisesti meillä on esimerkkejä siitä, miten siellä alueella todellakin on paikallisesti pohdittu, miten juuri meidän alueellamme tulisi järjestää sairaalatoiminta, päivystys, yöpäivystys, on se sitten perustason päivystystä tai erikoistason päivystystä, niin nyt sitten hallitus — niin kuin esimerkiksi tuon Kemin sairaalan lakkauttamisen myötä — sen työnjaon, mikä siellä alueellisesti on tehty, täysin romuttaa. Samalla tavalla itse uskon kyllä, että näillä kaikilla muillakin alueilla se ymmärrys ja osaaminen on siellä aluetasolla paras. Totta kai aiheuttaa tuskaa päättäjille, kun täytyy miettiä, mistä säästöjä voidaan saada ja miten palveluita tulee kehittää niin, että ne ovat myös kustannustehokkaampia. Se tarkoittaa myös palveluverkon karsintaa, mutta silloin, kun se tehdään paikallisesti, voidaan harkita paljon laajemmin erilaisia vaihtoehtoja kuin nyt tällä hallituksen lakiesityksellä, joka nimeltä mainiten kertoo, mistä yöpäivystys lakkautetaan.

Täällä on myös sanottu, että yöpäivystyksen lopettaminen ei sinänsä aja sairaalatoimintaa alas. No, ei varmasti ajakaan, mutta kyllä on ihan selvää, että se aiheuttaa myös muita muutoksia. Esimerkiksi Itä-Suomen yliopisto on jo ilmoittanut, että tämän päätöksen myötä yliopisto lopettaa kirurgin erikoislääkärikoulutuksen Savonlinnasta, ja on ihan selvää, että se heikentää tuon sairaalan merkitystä, se heikentää myös erikoislääkäreiden koulutusta ja myös tulee vaikuttamaan itäisen Suomen mahdollisuuteen jatkossa saada erikoislääkäreitä.

Tämän koko harjoituksen tarkoitus on ollut olla niin kuin säästölaki, mutta kuitenkin tässä on tullut esille, että valiokunnassa ei ole laajoista selvityksistä ja selvityspyynnöistä huolimatta saatu selkoa siitä, tuoko tämä todellakin säästöjä. Ilmeisesti ei, päinvastoin on jopa arvioita, että tämä voi lisätä kustannuksia. Ja senkin takia palaan taas siihen, että kyllä tämäntyyppisten päätösten tekeminen tulisi antaa sinne hyvinvointialueiden omalle vastuulle. Juuri siksi me halusimme itsehallinnolliset hyvinvointialueet. Toki verotusoikeus niiltä jäi saamatta, ja tämä tulisi tietysti siihen myös lisätä, jotta tätä itsehallintoa voidaan

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

vahvistaa, mutta kyllä siihen itsehallintoon nimenomaisesti tulisi kuulua päätösvalta näistä palveluista.

Täällä on todettu, että kyllähän aiemminkin valtio on lailla tätä päivystystä rajoittanut ja määritellyt, missä saa olla päivystystä ja missä ei, varsinkin kun puhutaan erikoissairaanhoidosta, mutta tietysti on hyvä huomata, että silloin oltiin ajassa ennen näitä hyvinvointialueita ja juuri sillä muutoksella, näillä hyvinvointialueilla ja sen itsehallinnon tuomisella sinne alueelle, haluttiin varmistaa se, että jatkossa siellä paikallisesti voitaisiin katsoa, mikä on järkevin ja tarkoituksenmukaisin tapa tuottaa palveluita.

No itäsuomalaisena olen kyllä erityisen huolestunut myös siitä, että nämä leikkaukset kohdistuvat hyvin vahvasti Itä-Suomeen — Savonlinna, Iisalmi, Varkaus. Meillä on täällä salissa yleensä ollut aika semmoinen yksimielinen ajatus siitä, että Itä-Suomen elinvoimaa pitäisi tukea tämän muuttuneen maailmantilanteenkin vuoksi, mutta kyllähän tässä nyt heikkennetään ihan selkeästi itäisen Suomen mahdollisuuksia. Sen takia ei olekaan mitenkään ihmeellistä, että alueen toimijat, niin kaupungit kuin laajasti alueen yritykset, ovat nostaneet sitä huolta esiin, miten käy alueen elinvoiman, vetovoiman, kun nämä päivystykset lakkautetaan Iisalmesta, Varkaudesta, Savonlinnasta.

No, sitten täällä on tullut esiin tämä hallituksen nyt tuoma lausuma. Totuushan on se, ettei tämä lausuma muuta tätä tilannetta. Hallituksella on valta, hallituspuolueen edustajilla on valta nyt huomenna äänestyksessä osoittaa, mikä on heidän tahtotilansa. Olisi myös helpompi uskoa näihin lausumien voimiin, jos tässä tällä kaudella nämä aiemmat eduskunnan yksimielisesti tekemät lausumat — liittyen nyt vaikka maankäyttösektorin ilmastotoimien vahvistamiseen tai vesilain muutokseen — olisi todellakin hallitus vienyt maaliin asti, mutta näinhän ei ole ollut. Kyllähän totuus tämän lausuman osalta on se, että se ei sinänsä edes muuta mitään siitä, mitä siellä laissa sanotaan, ja toisekseen, että jos hallituspuolueiden edustajilla todellakin on tahtoa varmistaa se, että hyvinvointialueilla tämä päivystys voi säilyä näillä paikkakunnilla, joista se ollaan nyt viemässä, tai ainakin että alue voisi itse miettiä tarkoituksenmukaisesti, miten se järjestetään, jos se halutaan mahdollistaa, se kyllä tarkoittaa sitä, että tämä lakiesitys tulisi huomenna kumota.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

20.49 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Yritän tässä käytettävissä olevan ajan puitteissa aika moneen esillä olleeseen asiaan ottaa kommenttia.

Ihan ensimmäiseksi siteeraan sosiaali- ja terveysvaliokunnan yksimielistä mietintöä keväältä 2021, jossa valiokunta otti kantaa siihen, millä tavalla nämä päivystyspykälät ylipäätään pitäisi Suomessa kirjoittaa. Siinä lukee seuraavasti: ”Valiokunta ilmaisee käsityksensä, että siirrettäessä järjestämisvastuu nykyisiä järjestäjiä suuremmille hyvinvointialueille näin yksityiskohtaisesti” — siis sillä hetkellä — ”määritelty erilaajuisten ja -tasojen päivystysten sääntely ei ole tarpeellista, vaan hyvinvointialueiden omaa päätösvaltaa niiden käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa voidaan lisätä. Tätä puoltaa myös se, että käytännössä mainittujen tasojen väliset erot etenkin laajan ympärivuorokautisen yhteispäivystyksen ja muun ympärivuorokautisen yhteispäivystyksen osalta eivät ole tarkkarajaisia, koska muut kuin laajan ympärivuorokautisen päivystyksen sairaanhoitopiirit” — siis sillä hetkellä olivat sairaanhoitopiirit voimassa — ”ovat voineet määrittää itse päivystystään laajemmaksi kuin mihin laki velvoittaa. Kuitenkin laajan ympärivuorokautisen yhteispäivystyksen velvoitteella on katsottu olevan suuri merkitys sairaalan asemalle, rekrytoin-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

nille ja kehittämislle.” Tämä oli siis yksimielinen näkemys sosiaali- ja terveysvaliokunnassa.

Edustaja Honkonen otti täällä esille erinomaisen tärkeän asian, joka liittyy siihen, mistä nyt vähemmän ollaan puhuttu, että tässä näiden päivystysten ja keskittämisten ohella avataan uusia mahdollisuuksia yksityiselle toiminnalle. Itse en vastusta yksityistä toimintaa, mutta se, että tehdään pykälä, joilla pyritään selkeästi siirtämään toimintoja julkisista sairaaloista yksityisille sairaaloille, ei ole mielestäni perusteltua. Nämä liittyvät 45 §:n 3—8 momentteihin. 3 momentissa määritellään — sinänsä aika vaikeilla käsitteillä — leikkaussaliolosuhteita vaativa kirurgia. 4 momentissa todetaan, että osa siitä, vähän kevyempi osa, päivä- tai lyhytkirurginen osa siitä leikkaussaliolosuhteita vaativasta kirurgiasta, voidaan suorittaa myös muissa kuin näissä keskussairaaloissa, ja mainitaan ihan viisi sairaalaa, vaikkapa Salo ja Oulaskangas ja eräät muut, siinä yhteydessä. Sitten 5 momentissa määritellään kevyempi eli sellainen kirurgia, joka ei vaadi leikkaussaliolosuhteita mutta vaatii kuitenkin anestesiologiaa, eli kyse ei ole yleislääkärin tekemästä patinpoistosta puudutuksessa vaan sitä vaativammasta toiminnasta. Ja sitten tulevat ne momentit: 6 momentissa todetaan, että myös näitä raskaampia voidaan ostaa hyvinvointialueille. Siinä käytännössä kyllä tarkoitetaan varmasti Coxaa, Sydänkeskusta ja ehkä Ortonia täällä, jotka ovat tiiviissä yhteydessä lähellä olevaan yliopistosairaalaan. Mutta se ei poissulje sitä, että jos perustetaan tai olisi yksityinen sairaala, joka sijaitisi aivan siinä julkisen sairaalan kyljessä ja jolla olisi yhteistoimintasopimus, etteikö myös se voisi tulla kyseeseen. Mutta 7 momentissa sitten määritellään hyvin väljät mahdollisuudet hankkia näitä 4 ja 5 momenteissa olevia muita eli osaa siitä leikkaussaliolosuhteita vaativasta kirurgiasta ja osaa siitä ei-leikkaussaliolosuhteita vaativasta. Tämä kaikki, kun minä puhun — huomaan itekin — kuulostaa tavattoman monimutkaiselta. Sen takia viittasin kyselytunnilla siihen, että ylipäättään liittyen 45 §:ään ja 50 §:ään, kun nyt yritetään keskitetysti määritellä hyvin tarkkarajaisesti päivystyksiä ja näitä äsken mainittuja asioita, se tulee käsitteellisesti hyvin monimutkaiseksi ja vaatii kyllä koko aika niiden kahden pykälän rinnakkain lukemista.

No, sitten täällä on jo tullut esille, että esimerkiksi nämä 26 miljoonan euron kustannukset eivät varmaankaan tule säästymään. Siis tietenkin hallitus tulee, mikäli tämä laki hyväksytään, leikkaamaan 26 miljoonaa alueilta yleiskatteellisesti, mutta todellisuudessa ne säästöt eivät ole 26:ta miljoonaa. Tässä luotan erityisesti Salon sairaalan laskelmaan, jonka mukaan on esitetty siellä hallituksen esityksessä 5 miljoonan säästöpotentiaali hyvin kaavamaisella tavalla, sillä tavalla, että sairaalan 43 miljoonasta, joka on se kustannus tällä hetkellä, siirtyy 35 prosenttia kustannuksista pois ja siitä yksi kolmasosa on nettosäästöä ja se on 5 miljoonaa. Oma laskelma siellä puhuu siitä, että se on jotain nollan ja yhden miljoonan välillä. Eli tästä voin päätellä, että ei tämä 26 miljoonaakaan tule todellisuudessa toteutumaan, mutta alueilta se toki otetaan pois.

Sitten täällä jo ihan keskustelun aluksi puhuttiin kiirevastaanottojen puolesta. Sitä kannatan erittäin voimakkaasti, ja olen aina kannattanut kiirevastaanottoja. Ja puhutaan nyt reilusti ja avoimesti: Se tarkoittaa sitä, että jos nyt kävisi niin, että huomissa äänestyksessä tämä laki tulee voimaan, niin kyllä kiirevastaanotot pitää järjestää niin, että kello 21.59 ovea kolkuttava potilas tutkitaan siellä sairaalassa, vaikka se menisi kello 24:ään saakka. Eli kyllä siihen pitää panostaa — mutta huom: panostaa. Se tarkoittaa sitä, että resursseja tarvitaan lisää. Ei se kiirevastaanotto tuo mitään volyyymilisää, jos se työvuoro vain siirtyy aamusta iltaan, vaan me tarvitaan lisää tekijöitä tekemään sitä kiirevastaanottoa. Sii-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

nä mielessä hallituksen muulla tavalla tekemät rahoitusleikkaukset hyvinvointialueilta eivät ainakaan tue sitä asiaa.

Sitten minulla olisi muutamia kommentteja tässä edustaja Simulalle, mutta koska hän ei ole nyt salissa, niin siirrän sen siihen vaiheeseen, kun hän on täällä salissa.

Ihan viimeisenä asiana haluaisin todeta, että juuri äsken tulleen tiedon mukaan Lapin hyvinvointialue oli päättänyt, että he eivät ole mukana tässä vuoden 26 alijäämän tasapainotustavoitteessa. Aivan saman on todennut Petri Virolainen, Päijät-Hämeen hyvinvointialuejohtaja, ja itse asiassa kansliapäällikkö Juha Majanen on todennut sen, että se ei ole käytännössä mahdollista, valtiovarainministeriökin seuraa vuoteen 28 tätä tilannetta ja arvioi tilannetta sitten. Eli kyllä tämä nyt pitäisi, sanottaisiinko, myös siellä kokoomusjohtoisilla hyvinvointialueilla, jotka ovat ihan samassa talousliemessä kuin ne muutkin, ymmärtää, että tämä vuoden 26 loppuun tasapainottaminen ei ole mahdollista. Mutta hallituksen pitäisi reagoida siihen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

20.56 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Olipa hyvä puheenvuoro edustaja Lindéniltä. Tosiaan tätä sairaalaverkon karsimista on puolustettu täällä tänäänkin mitä kummallisimmilla argumenteilla. Ja ainakin omaan korvaan on särähtänyt se, kun kokoomus on argumentoinut, että sosiaali- ja terveydenhuollon tehostamista ja keskittämispoliittikkaa on tehty jo pitkään, vuosikausia, ja siksi tämä nyt käsillä oleva esitys ei ole mitään uutta tässä pitkään jatkuneesta trendissä. On vaikea ymmärtää tällaista argumentaatiota, koska sehän nimenomaan on ollut epäkohta, että ihmisille elintärkeät palvelut ovat karanneet kauas pois ja alueelliset ja väestöryhmien sisäiset erot ovat kasvaneet. Toiseksi hallituspuolueet ovat puolustaneet esitystä sillä, että näin henkilökunta pystytään turvaamaan. Tämä tuntuu järjettömältä väitteeltä, sillä sairaalaverkon supistaminen pikemminkin lisää hoitohenkilöstön kuormitusta, ruuhkauttaa päivystyksiä entisestään ja syventää jo ennestään huonoa alan vetovoimaa, ja pahimmillaan juuri tämänkaltaiset esitykset ajavat kokee neet ja ammattitaitoiset alan ammattilaiset alanvaihtoon.

Arvoisa puhemies! Se, mikä on jäänyt vain vähälle huomiolle mutta tuli esimerkiksi tässä edustaja Lindénin ansiokkaassa puheenvuorossa esille, on, että hallitus jälleen kerran, myös osana tätä sairaalaverkkopäätöstä, suosii yksityistä sektoria, sillä esityksen myötä yksityisten yritysten pääsy leikkausten alihankkijoiksi helpottuu. Eli tässä esityksessä ikään kuin sammutetuin lyhdyin avataan merkittävällä tavalla yksityisen sektorin mahdollisuuksia tehdä leikkaustoimintaa. Se jää tietenkin auki, miksi näin tehdään, jos samaan aikaan itse esitystä perustellaan henkilöstöpulalla ja nyt lainsäädännöllä oikein erikseen mahdollistetaan henkilöstön siirtyminen yksityiselle sektorille. Hallitusaitiosta käsin kyllä jaksetaan aina olla huolissaan kasvavista ostopalvelukuluista, mutta nyt sitten tämän esityksen myötä annetaan mahdollisuus tosiaan hankkia ostopalveluina sekä raskaampia että kevyempiä leikkauksia.

Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Viljanen täällä aikaisemmin piti itse asiassa todella hyvän puheenvuoron tästä hallituspuolueiden jatkuvasta oudosta väitteestä, että yhtäkään sairaalaa ei lakkauteta. Tosiasiahan on se, että hallitus ajaa käytännössä hyvinvointialueet miljarditason sote-leikkauksilla niin ahtaalle, että aluepäättäjät joutuvat täysin mahdollottomiin tilanteisiin. Ja hallitus voi sitten pestä kätensä kaikesta vastuusta — niin kuin täällä salissa on erityisesti perussuomalaisten osalta tänäänkin kuultu. Lohjan synnytyssai-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

raalan lakkauttaminen on totta tosiaan tästä todella surullinen esimerkki, niin kuin edustaja Viljanen toi esille. Jokainen, joka on seurannut sosiaali- ja terveydenhuollon tilannetta pidempään, ymmärtää, että kun elintärkeitä sisällöt viedään, se johtaa pitkällä tähtäimellä koko sairaalan alasajoon tai seinien siirtämiseen yksityiselle sektorille. Siksi ei ole ollenkaan liioiteltua sanoa, että käytännössä sairaaloita lakkautetaan. Näin voi nimittäin tapahtua pitkällä tähtäimellä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

21.00 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tässä on käytetty hyviä puheenvuoroja.

Ihan ensimmäiseksi täytyy todeta, niin kuin edustaja Riipi totesi omassa puheenvuorossaan Lapin kansanedustajana, että ei tarvitse lopettaa omilla aivoillaan ajattelua, kun tehdään päätöstä huomenna ja äänestetään tästä sairaalaverkkoasiasta. Niin kuin edustaja Mehtälä totesi, perussuomalaiset varsinkin, teillä kun ei ole ryhmäkuria tässä äänestyksessä, käyttää sitä maalaisjärkeä ja äänestäkää huomenna tämän lakiesityksen hylkäyksen puolesta.

No tästä Oulaskankaan tilanteesta edustaja Väyrynen on todennut, että sairaaloitten alasajoa ei tapahdu, mutta tässä Oulaskankaan tilanteessa muun muassa ei ole kyse todellakaan vain yöpäivystyksestä tai siellä käyvien potilaiden määrästä tai päivystyksen tasosta, joka sekin kyllä heikkenee kaksi tasoa alaspäin, vaan koko sairaalan kaikista toiminnoista.

Puhemies! Oulaskankaan sairaalassa ei voi enää tämän päätöksen jälkeen — jos huomenna tämä lakiesitys menee lävitse — tehdä yhtään ainuttakaan raskaan tason leikkausta. Tähän mennessä siellä Oulaskankaalla on tehty kaikista Suomen sairaaloista kuudenneksi eniten lonkkaleikkauksia. Nyt ne on pakko lopettaa ja siirtää Ouluun, koska potilaiden on jätävä leikkauksen jälkeen sairaalaan yöksi ja sairaalassa on oltava silloin päivystävä lääkäri ja tukipalvelut, kuten röntgen ja laboratorio. Sama koskee myös sairaalaan sisään otettavia muitakin potilaita. Osa heistä pitää jatkossa siirtää Ouluun, jotta potilasturvallisuus voidaan varmistaa. Tähän toivonkin edustaja Väyryselä kommenttipuheenvuoroa, kun on tässä meitä muita kansanedustajia hyvin opettanut, että pitääkö tämä paikkansa.

Kiitän edustaja Hännistä, Oulun kokoomuslaista kansanedustajaa, siitä, että olette ansiokkaasti tuonut omissa puheenvuoroissanne esille sitä, että Oulaskankaan palvelut tulee säilyttää.

Myös perussuomalaisten edustaja Polviselle haluan kiitoksen antaa siitä, että hän on myös puolustanut Oulaskankaan palveluitten turvaamista.

Puhemies! Tämä on herättänyt todella paljon keskustelua kansalaisten keskuudessa, ja viime viikonloppuna mielenilmauksiakin pidettiin monella paikkakunnalla, siellä Oulaisissa, Iisalmessa ja Salossa, ja sain ja varmaan useampi muukin kansanedustaja on saanut ihan kirjeitä tuolta alueilta. Haluan yhdestä kirjeestä muutamalla sanalla lukea sitä ahdinkoa, mikä tämän päätöksen osalta sitten tuonne alueelle on syntymässä.

Puhemies! Tästä kirjeestä sitaatti: ”Ensimmäistä kertaa elämässäni olen alkanut pohtia, miksi pitää maksaa veroja, koska kaikki verorahoilla tuotetut palvelut lopetetaan/uhataan lopettaa pieniltä paikkakunnilta. Asun Ylivieskassa, mistä on lopetettu muun muassa Visalan sairaala, Sipilän vanhainkoti, verotoimisto ja niin edelleen, jotka kaikki ovat toimineet moitteettomasti. Nyt Oulaskangasta ajetaan alas. Pitäisikö meidän lähteä päivystyk-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

seen 130 kilometrin päähän Ouluun? Kuulostaa hullulta. Kaikki eivät ehkä säily hengissä tästä matkasta. Tästä kirjoitinkin ministereille. Lisää huonoja muutoksia on tulossa, ja veroja on vain korotettu. Miksi?” Ja tämä kirjoittaja jatkaa näin: ”Viesti on, että veromme kyllä kelpaavat mutta mitään palveluja ette saa näillä verovaroilla. Maaseudut ja pikkukaupungit autioituvat. Pitäkö muuttaa isompiin kaupunkeihin? Tämähän on sitä koko Suomen kehittämistä? Onko tavoite, että kaikki ihmiset pakkautuvat kasvukeskuksiin? Mennään isot kaupungit edellä. Ouluun hoitoon lähtiessä menee lähes koko työpäivä. Matka edestakaisin on 260 kilometriä.” Tämän kirjeen kirjoittaja esittääkin: ”Meidän pitäisi maksaa vähemmän veroja, jos julkisia palveluita täällä koko ajan supistetaan. Meiltä vaaditaan melkoista monitaituruutta, kun kaikki pitää osata tehdä itse ja yleensäkin sähköisesti.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

21.05 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä yksi asia on minua ihmettännyt erityisesti, ja se liittyy näihin kielellisiin oikeuksiin. Hallitushan todella päätti, että monesta paikasta nyt ympärivuorokautista päivystystoimintaa karsitaan, mutta sitten kielellisillä perusteilla tietyille paikkakunnille tämä kuitenkin mahdollistettiin. Niin kuin täällä aikaisemmassa käsittelyssä on tullut ilmi, hallitushan todella siis mahdollistaa edelleen sen, että Pietarsaassa tämä ympärivuorokautinen päivystystoiminta voi jatkua ja myös sitten Raaseporissa. Ja perusteenahan on näissä ollut sitten nimenomaan tämä ruotsin kieli, jotta nämä kielelliset oikeudet toteutuvat.

Kyllä hieman tässä jopa ehkä huvittaa, että tässä nyt kovalla kädellä perussuomalaiset — kun nimenomaan esittelevä ministerikin tulee perussuomalaisista — ovat ympäri maan nimenomaan suomenkielisten palveluita leikkaamassa todella raskaasti mutta vastaavasti sitten puolustavat kyllä tällä esityksellään ruotsinkielisten palveluita. Ja tämä on varmaan myös osittain se syy, että ei ole RKP:n edustajia näkynyt salissa vielä kertaakaan, [Veronika Honkasalo: Kerran kävi täällä! — Anne Rintamäki: Pankaa viestiä niille!] kun tätä asiakokonaisuutta on käsitelty. Totta kai he ovat tyytyväisiä: hallitus puolustaa ruotsinkielisten palveluita, mutta suomenkielisten palveluista voidaan karsia. Kyllä tässä herää se kysymys, kuinka monen salolaisen pitäisi muuttaa oman äidinkielensä ruotsiksi, jotta Salonsairaala voitaisiin säästää tai päivystys voitaisiin säästää, [Aki Lindén: Salo on kaksikielinen kaupunki!] tai monenko asukkaan Iisalmessa pitäisi vaihtaa kielensä ruotsiksi, jotta Iisalmen päivystys säilyisi. Tai jos nyt otetaan tämä Oulaisten esimerkki, niin onhan se kohtuullisen kumma, jos Pietarsaassa on välttämätöntä pitää ympärivuorokautista päivystystoimintaa, koska he eivät voi millään muotoa ajaa palveluiden perässä Kokkolaan, mutta sitten Oulaisista voidaan ihmiset laittaa kyllä ajamaan Ouluun.

Kyllä täytyy todeta, että hallitus on aikamoisen sopan saanut tässä keitettyä, ja hieman on todella huomattavissa, että saattaa perussuomalaisiakin ärsyttää se, että tässä suomenkielisten palveluita pitää karsia ja vastaavasti sitten hallituksessa puolustaa nimenomaan ruotsinkielisten palveluita. Mutta nyt olen tämänkin kummallisuuden tässä salissa todistanut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

21.08 Niina Malm sd: Arvoisa herra puhemies! Täytyy sanoa, että edustaja Räsänen pohdinta tässä edellä oli kyllä ajatuksia herättävää.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

Hallituksen toimethan ovat seuraavanlaisia: halutaan vaikeuttaa hoitoonpääsyä, karsitaan päivystyksistä, nostetaan terveydenhuollon hintoja ja sitten vielä viimeiseksi hoitajien tulojakin leikataan ja tehdään palkkamonttulakeja. Tämä on varsin surullista, ja käytännössä se tulee toteutumaan seuraavasti — en tiedä, onko siellä hallituksessa mietitty, että kun yhden nappulan siirtää yhteen paikkaan, niin silloin yleensä dominossakin tapahtuu jotain.

Esimerkiksi nyt Savonlinna, missä on myös teollisia työpaikkoja paljon, missä tarvitaan työvoimaa näille teollisille paikoille. Valitettavasti olemme Suomessa siinä pisteessä, että teollisuudessa usein työskentelee miehiä. Mutta vaikeaa on saada perheitä muuttamaan sellaiseen kaupunkiin, missä toiselle ei ole työtä tarjolla — ei ole koulutusmahdollisuuksia, ei ole työtä. Tämä ei ole pelkästään Savonlinnan ongelma, vaan tämä tulee olemaan koko itäisen Suomen ongelma hallituksen toimien vuoksi. Teollisiin työpaikkoihin ei ole tulijoita, koska perheille ei ole muita töitä tarjota näillä alueilla. Ja se johtuu taas siitä, että samaan aikaan, kun hallitus tekee näitä järjettömiä leikkauksia terveydenhuoltoon, myös leikataan koulutuksesta niin, ettei vain voi edes omaa ammattiaan vaihtaa, ei voi opiskella uuteen ammattiin, koska hallitus on leikannut tämänkin mahdollisuuden pois.

Eli hallituksen linja, jota puolitoista vuotta olemme nyt saaneet seurata, on ollut varsin selvä: ei ole turvaa eikä ole tulevaisuudenuskoa, eikä sitä myöskään millään tavoin hallituksesta haluta luoda. Sen sijaan Varkaus, Kouvolaa, Salo, Valkeakoski, Kemi, Oulaskangas, Savonlinna — kaikki ovat tällä listalla, jossa tämä kurjistaminen on meneillään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

21.10 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Vielä pieni kannanotto tähän keskusteluun kielikysymyksestä, joka on kyllä kieltämättä erittäin tärkeä ja perustuslain turvaama. Tässä on jäänyt hallitukselta huomaamatta se, että Salon kaupunki on kaksikielinen kaupunki. Aikanaan Särkisalon kunta, joka on yksi Salon kuntaliitoksen jäsenkunnista, oli kaksikielinen, ja Suomessahan tapahtuu niin, että kun kaksikielinen kunta liittyy toiseen kuntaan ja siitä muodostuu uusi kunta, niin sekin on kaksikielinen. Edelleen Kemiönsaaren Angelniemi-nimisestä osasta on lyhyt matka Salon sairaalaan, ja alueen väestö on sieltä käyttänyt Salon sairaalan päivystystä hyväkseen. Eli silloin kun oli erikseen olemassa Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, niin Salon osavastuualueella oli oltava vähemmistökielen lautakunta tai jaosto sitä varten, että alueella asuu ruotsinkielistä väestöä. Vastavasti Turunmaan osavastuualueella oli oltava suomenkielistä väestöä varten vähemmistökielen lautakunta. Näinhän meidän lainsäädäntöön on kirjoitettu. Kun mainitsin tämän asian ollessani varajäsenen ominaisuudessa sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan kokouksessa, RKP:n edustaja Wickström totesi, että no enpä tuota ollut huomannutkaan. Harmittaa, että se ei ole tullut hallituksessa esille, koska siinä olisi varmaan sitten säästynyt myös tämä Salon sairaala, kun olisi ymmärretty, että sekin on aidosti ja ainakin myös hallinnollisesti ja muodollisesti kaksikielinen.

Mutta sitten vielä toinen asia. Äärettömän mielenkiintoinen taulukko löytyy tästä hallituksen esityksestä — minulla on tämä paperiversio — sivulta 125. Siinä tämä 30,6 miljoonan euron säästö on jyvitetty hyvinvointialueille. Nyt kun mainitsin luvun 30,6 ja sitten toisaalta täällä puhutaan 26,5:stä, niin se 26,5 on se nettosäästö, koska sairausvakuutuksen kautta potilassiirtojen kuljetuskustannukset lisääntyvät, ja se ei näy sitten hyvinvointialueiden budjetissa, mutta se näkyy muualla valtiontaloudessa. Siis tässä hyvinvointialueilta

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

otetaan 30,6 miljoonaa euroa, ja se otetaan todellakin tämän taulukon mukaan, niin kuin täältä voi lukea: Helsinki 3,3 miljoonaa, Vantaa ja Kerava 1,4 miljoonaa, Länsi-Uusimaa miinus 2,3 miljoonaa, Pirkanmaa miinus 3 miljoonaa. Mutta käytännössä niillä alueilla, joiden sairaaloita nyt sitten kohtaa tällainen supistaminen, joita esimerkiksi on näistä hyvinvointialueista Pohjois-Savossa, Pohjois-Pohjanmaalla, Lapissa, Varsinais-Suomessa ja Kymenlaaksossa, itse asiassa hullunkurisesti tapahtuu nettotienaamista, koska hallitus pakottaa nämä alueet supistamaan tietyllä arvioidulla summalla — toki äsken puheenvuorossani kiistin näitä summia — ja sitten otetaan kaikilta se raha. Nythän itse asiassa niillä alueilla tienataan, joilla sitten näitä sairaaloita supistetaan. Onhan tämä ihan absurdia lainsäädäntöä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

21.13 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ihan muutama huomio vielä tässä vaiheessa tähän keskusteluun.

Elikkä Iisalmen ja Varkauden ympärivuorokautisen päivystyksen lakkautuessa on siellä alueella huoli ja hätä ymmärrettävästi suuri. Siellä on noin 24 000 allekirjoitusta, kun kansalaiset ovat allekirjoittaneet adressit siitä, että nämä päivystykset pitäisi säilyttää, ja sitten myös kansalaisaloitteen on allekirjoittanut noin 11 000. Elikkä yhteensä 35 000 allekirjoitusta, ja kyllä se kuvastaa sitä hätää ja tuskaa, mikä liittyy tähän asiaan. Ei se ole naurun asia ollenkaan, että siellä Ylä-Savossa Iisalmeen on tosi pitkä matka, voi olla toistasataa kilometriä päivystykseen, ja Varkaudesta tai Joroisista, sieltä eteläisimmistä kunnista Pohjois-Savossa, kun lähdetään yöpäivystykseen KYSiin, niin se on iso asia lähteä hädän hetkellä sinne, ja siinä valitettavasti voi tapahtua sitten tosi ikäviä asioita ennen kuin hoitoon pääsee.

Toinen asia on se, kun on arvioitu monessakin yhteydessä sitä, minkälainen vaikutus on KYSin elikkä Kuopion yliopistollisen sairaalan tilojen suhteen sillä, jos nämä päivystykset kokonaisuudessaan keskitetään sinne. Se vaatii aika paljon, elikkä päivystyksen keskitäminen KYSiin vaatisi neljä uutta ensihoitopalvelun ympärivuorokautista yksikköä. Lisäksi KYSiin täytyisi rakentaa merkittävästi lisätilaa päivystykseen. Tiedot ovat tällä hetkellä jo kantautuneet sillä lailla KYSistä, että siellä on jo ruuhkaa ja ongelmia välillä sen suhteen, miten kaikki saadaan hoidettua. Elikkä tämä tulee aluksi varmaan osittain halvaannuttamaan sen KYSinkin pään, ja se ei ole tietenkään kenenkään etu.

No kolmantena asiana mainitsen vielä sen, kun tässä nyt on perusteltu talousperusteella — ne eivät välttämättä toteudu, tulee lisää kustannuksia — ja sitten on perusteltu sillä työvoiman riittävyydellä. Eli siis ajatuksena hallituksella olisi se, että nytten Varkaudesta ja Iisalmesta siirtyy se hoitohenkilöstö Kuopioon. Kävin viimeksi eilen Varkauden sairaalalla tapaamassa näitä hoitoalan ammattilaisia, ja osa totesi ihan ykskantaan, että he eivät tule lähtemään Kuopioon, jos tämä toteutuu. En tiedä sitten, ovatko ottamassa lopputiliä ja vaihtamassa alaa, mutta ei se helppoa ole. Ei sinne noin vain muuteta. Elikkä ajatus siitä, että työvoima siirtyy ja riittävyyttä on sen resurssin suhteen paremmin, niin eipä välttämättä sekään kyllä toteudu. Heikolta ja huonolta näyttää, ja sillä vielä vetoan hallituspuolueitten kansanedustajiin, että huomenna osaisitte painaa sitten sydämellä ja järjellä oikeaa napia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

21.16 Saku Nikkanen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Yksi asia, mitä on jonkun verran sivuttu tässä sairaalapäivystyskeskustelussa, on huoltovarmuuskysymys ja vaikutus kokonaisturvallisuuteen eli siihen, että meillä olisi mahdollisimman laaja sairaalaverkko, jos joku sairaaloistamme joutuisi hyökkäyksen tai jonkun muun syyn takia pois käytöstä. Esimerkiksi koronan aikaan huomattiin, että tällainenkin mahdollisuus on, että jotkut yksiköt saattavat olla poissa käytöstä.

Lueskelin tuossa Salon Seudun Sanomien kirjoitusta. Siinä pitkän kokemuksen omaava, kansainvälisissä tehtävissä toiminut lääkäri Jari Vainio kirjoittaa Salon sairaalan puolesta ja tämän laajan sairaalaverkon puolesta omiin kokemuksiinsa nojaten. Eli hän on lukuisilla eri kriisialueilla toiminut lääkärinä ja oppinut ehkä ymmärtämään ja arvostamaan sitä, että silloin jos tilanne on riittävän huono, niin on todella tärkeää, että nämä palvelut olisivat mahdollisimman hajautettuja.

Mutta sitten toinen asia vielä tähän turvallisuuteen liittyen myös. Nimittäin minulla on jonkun verran tuttavita myöskin poliisissa, ja he ovat nostaneet esiin kysymyksen, johon ainakaan heidän omat esimiehensä eivät ole vielä vastausta löytäneet, nimittäin sen, että yöaikaan sattuu aika paljon ratista käryämisiä tai epäilyksiä rattijuopumuksesta ja päihtyneenä henkilönä auton ratissa ajamisesta. Salon osaltakin se sitten tarkoittaisi ainakin minun käsittääkseni ja myöskin meidän poliisien käsitysten mukaan sitä, että sitten eri puolilta Saloa, Someroa jouduttaisiin kuljettamaan nämä rikoksista epäillyt Turkuun saakka testeihin. Sen voin kertoa, että Salon alueella ei hirveän monta partiota esimerkiksi viikonloppuisin ole, eli jos tämä partio lähtee, sanotaan, vaikka sieltä Someron Metsäkulmalta tai vaikka sieltä edustaja Lindénin mainitsemasta Särkisalosta Förbystä viemään tämmöistä rattijuopumuksesta epäiltyä Turkuun saakka, niin siitä tulee useamman tunnin viive, ettei meillä ole alueella lainkaan poliisipartioita. Tämä on semmoinen asia myöskin, mitä ei ole otettu tässä huomioon. Varmaan jollain tavalla se asia pitäisi saada järjestettyä, mutta ainakaan tämänhetkisten tietojen mukaan tätä ei ole mahdollista enää Salon sairaalassa tehdä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

21.19 Tuomas Kettunen kesk: Kiitoksia, kunnioitettu herra puhemies! Vielä halusin käyttää puheenvuoron, kun tuossa edustaja Suhonen aikaisemmassa puheenvuorossa totesi, että moni näitten alueitten ihminen ja asukas on huolissaan palveluiden puolesta. Niin kuin kuulumme, niin adresseja on kerätty, 35 000 nimeä on papereissa.

Ja kun puhutaan, että tämä hallituksen esitys toisi säästöjä, niin ei tämä säästöjä tuo. Ei tämä säästöjä tuo, ja näin on myös todennut moni hallituspuolueitten edustaja, itse asiassa perussuomalaisienkin edustaja. Haluan täältä lukea: ”Koska Oulaskankaan päivystyksen lakkauttaminen ei säästä, niin en näe perusteluja keskittää toimintaa pelkästään ideologisesta syystä.” Näin on todennut kansanedustaja Mikko Polvinen Oulun vaalipiirin alueelta, ja haluan vielä kerran kiittää myös edustaja Polvista siitä, että hän on rohkeasti tuonut näitä epäkohtia esille. Hän on myös tuonut omissa puheenvuoroissaan esille, että ei voi ymmärtää, miksi hallitus, maan hallitus, lähtee mikromanageeraamaan alueitten toimintoja ja hyvinvointialueita.

Mutta siellä Oulaskankaan alueella, siellä Oulun vaalipiirissä Oulaisissa kun ollaan laittamassa toimintoja kiinni, niin kyllä siellä alueen perussuomalaisetkin toimijat ovat tuoneet esille huolensa. Muun muassa Ylivieskan ja Alavieskan Perussuomalaiset ry:n halli-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

tus, Nivalan Perussuomalaiset ry:n hallitus, Kalajoen alueen Perussuomalaiset, Raahen Perussuomalaiset, Oulaisten Perussuomalaiset ja Haapaveden, Pyhäjärven, Haapajärven, Reisjärven, Sievin ja Kärsämäen Perussuomalaiset ry:n hallitukset ovat ottaneet voimakkaasti kantaa sen suhteen, että kun huomenna me äänestämme tästä lakiesityksestä, niin arvон perussuomalaiset, äänestäkää tämä lakiesitys kumoon, älkää päästäkö syntymään sitä tilannetta, että meillä ajetaan palveluita alas. Älkää äänestäkö tämän lakiesityksen puolesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

21.21 Markku Siponen kesk: Arvoisa herra puhemies! En tässä nyt sen enempää lähde sormella osoittelemaan, mutta kun tässä edustaja Kettunen nosti näitä perussuomalaisiin liittyviä asioita, niin taisi joku minulle viesteillä niinkin, että olivatko perussuomalaiset Iisalmessakin peräti edellisten eduskuntavaalien suurin puolue, ja varmasti sielläkin alueella nyt odotetaan sitä vastuunkantoa ja sitä, käännetäänkö selkä alueelle vai puolustetaan.

Arvoisa herra puhemies! Sain juuri tässä eräältä valveutuneelta kansalaiselta viestin. Hän laittoi näin: ”Tässä kun seuraan keskustelua eri sairaaloiden päivystysten supistuksista, niin haluan nostaa vielä tämän huoltovarmuusnäkökulman esiin, joka on ehkä tänäänkin jäänyt hieman liian vähälle.” Ja täytyy myöntää, että itse silloin viime viikolla, kun tätä keskustelua käytiin, hämmästelinkin niitä puheenvuoroja, joita täällä käytettiin useita, että meillä on Suomessa liian hajautettu sairaalaverkosto, liian hajautettu. Tänä aikana, kun kaikki puhuvat huoltovarmuudesta, kaikki puhuvat koko Suomen turvallisuudesta, koko Suomen asuttuna pitämisestä, en voi ymmärtää näitä puheenvuoroja, että meillä on liian hajautettu verkosto. Todellakin tämä kansalainen nosti tämän huoltovarmuusnäkökulman ja myös tämän suuronnettomuusnäkökulman, että hoitoa ja useita hoitopaikkoja löytyy sitten läheltä. Ja tämä on todella, niin kuin hän tuo esille, hyvä nostaa esille.

Arvoisa puhemies! Lupasin tuossa alkuillasta — varmaan meille jokaiselle on tullut paljon viestejä kansalaisilta ja kuntalaisilta — myöskin pari muuta terveistä kertoa teille.

Arvoisa puhemies! ”Kerron heti alkuun, että työskentelen itse Iisalmessa ensihoitajana ja tiedän tämän alueen tilanteen ensihoidon osalta jokseenkin hyvin. Iisalmen yöpäivystyksen sulkeminen on laajempi asia kuin pelkästään pienet säästöt, joita tällä haetaan. Kyse ei ole ainoastaan akuutisti yöllä sairastuvista erikoissairaanhoidon tarvitsevista potilaista vaan useista eri potilasryhmistä, jotka sairastuvat tai tarvitsevat akuutisti apua mutta eivät yliopistotasoisista sairaalan päivystystä. Se ei pidä paikkaansa, että yöllä sairastuvat ovat aina niin akuutisti kipeitä, että heidät jouduttaisiin joka tapauksessa kuljettamaan aina Kuopioon KYSiin, kuten jossain on virheellisesti tuotu ilmi. Usein Kuopioon kuljettamisen syyinä on joku peruselintoiminnon häiriö tai vahva epäily sellaisen synnystä.

Suurin osa potilaista, joita yöllä joudumme kuljettamaan, eivät nimenomaan tarvitse ainakaan heti alkuun erikoissairaanhoidon, vaan heidän hoitonsa voidaan hyvin aloittaa tai hoitaa kokonaan aluesairaaloissa päivystyksessä. Nyt nämä potilaat, jotka voitaisiin hoitaa hyvin Iisalmessa, siis akuutisti sairastuneet mutta ei heti tai ollenkaan erikoissairaanhoidon tarvitsevat potilaat, vievät päivystyksen ja ensihoidon resursseja niiltä potilailta, jotka ovat välittömässä hengenvaarassa, siis potilailta, joille on ratkaiseva merkitys ennusteen kannalta, että ensihoidon tavoittamisviive on mahdollisimman lyhyt.

Nyt suunnitelmassa on, että Iisalmeen jäisi yksi 24 h -ensihoitoyksikkö ja yksi 24 h -alue-ensihoitoyksikkö, joka ei voi kuljettaa potilasta, lisäksi Sonkajärvelle yksi 24 h -ensi-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

hoitoyksikkö. Mitenkäs akuutit ensihoito- ja kuljettamistarpeet hoidetaan, kun tämä ainokainen Iisalmen kuljettava yksikkö on viemässä potilasta, joka olisi voitu aiemmin hoitaa Iisalmessa, Kuopioon ja Sonkajärven yksikkö on esimerkiksi Rautavaaralla? Tässä kohtaa jokainen ymmärtää sen, että resursseja ei ole mitenkään päin ajateltuna riittävästi ja tässä leikitään ihmisten hengellä.

Esimerkkejä potilasryhmistä, jotka usein tarvitset ambulanssia mutta eivät heti tai ollenkaan erikoissairaanhoidoa, ovat muun muassa mielenterveysarvot, erilaiset haavat ja tikkaukset varsinkin päihtyneiltä, mahdolliset kommoituseurannat kaatumisen jälkeen, lukuisat vanhukset, joilla yleiskunto on laskenut eivätkä pärjää kotona, stabiilit rintakivut/rytmihäiriöt, sekavuus vanhuksella, esimerkiksi virtsainfektioepäily — muutamia esimerkkejä mainitakseni. Tuon tässä lähinnä esille sen, että monenlaisia yleisiä tarpeita riittää, kun ihminen sairastuu, ei tarvitse aina niin erikoista vaivaa olla.”

Arvoisa puhemies! ”On tuotu esille, että yöllisiä päivystyskäyntejä pyritään ohjaamaan päiväsaikaan. Eihän kyse ole silloin enää päivystyskäynnistä tai akuutista sairastumisesta, jota nimenomaan päivystys palvelee, vaan ajanvarauspotilaista. Ei pidä sekoittaa kahta eri asiaa.

Onko huomioitu poikkeustilanteet tällaisena maailmanaikana, että nyt pitää ajatella asioita hieman pidemmälle jo huoltovarmuustekijöidenkin osalta? Halutaanko kaikki hoitohenkilökunta jatkossa ohjata suurempiin kasvukeskuksiin, ja poikkeustilanteessa täällä ei ole riittävää osaamista? Ylä-Savossa on paljon suuria ja kansainvälisestikin tunnettuja yrityksiä, joten tämän alueen vetovoiman säilyttäminen on koko Suomen etu.” — Ja sitten tähän on lueteltu vielä useita yrityksiä.

Arvoisa puhemies! Vielä yksi viesti alueen asukkailta samaan tematiikkaan liittyen. Täällä on tuotu esimerkkejä niistä hälytystehtävistä, joita tällä hetkellä nämä ensihoitoyksiköt hoitavat ja joiden sitten oletetaan ruuhkautuvan. Täällä on esimerkiksi: ”On huomioitava, että ensihoidossa karsitaan ambulansseja yhden hengen yksiköiksi. Siis kuka ajaa ja kuka hoitaa? Vai otetaanko omainen kuljettajaksi, vai tuleeeko Iisalmen palokunta Sukevalle ja ryhtyy kuljettajaksi?”

Arvoisa puhemies! Nämä viestit näiltä ensihoidon työntekijöiltä ja myöskin palomiehiltä, jotka tätä työtä tuolla arjessa tekevät, kertovat nimenomaan viestiä siitä, mihin nämä yöpävystysten mahdolliset lakkautukset johtavat. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

21.27 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on todella hyvin käyty läpi tämän esityksen haitalliset vaikutukset niille alueille ja paikkakunnille, joihin nämä päivystysten karsimiset eniten iskevät, mutta vähemmälle huomiolle on todella jäänyt se, miten tämä esitys vaikuttaa haitallisesti myös ihan jokaiseen hyvinvointialueeseen. Tästä esimerkiksi edustaja Lindén hyvin seikkaperäisesti tämän jo kävi läpi.

Todellahan tässä hallitus vähentää tällä laskennallisella säästösummalla hyvinvointialueiden yleiskatteellista rahoitusta 30 miljoonaa euroa. Tästä summasta, 30 miljoonasta eurosta, 8,5 miljoonaa kohdistuu tänne pääkaupunkiseudulle, Uudenmaan neljälle hyvinvointialueelle ja Helsingille, mutta eihän täällä yhdelläkään hyvinvointialueella kustannusrakenne muutu tämän esityksen johdosta. Yhdelläkään hyvinvointialueella, esimerkiksi omalla hyvinvointialueellani Länsi-Uusimaalla, jolle tällä esityksellä tulee 2,3 miljoonan euron säästö, ei kustannusrakenne muutu mihinkään. Eli toisin sanoen tällä esityksellä vai-

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

keutetaan myös kaikkien muiden hyvinvointialueiden tilannetta, kun yleiskatteellista rahoitusta vähennetään. Tähänhän perustuu tämän esityksen absurdi piirre, elikkä hallitus ajattelee, että nyt kun näitä päivystyksiä karsitaan, myös kustannusrakenne hyvinvointialueilla jollakin tavalla alenisi ja sitten sitä kautta syntyvä säästö voidaan todella tästä yleiskatteellisesta rahoituksesta vähentää. Mutta monet edustajat näiltä alueilta ovat jo todenneet täällä keskustelussa, että vastaavan kaltaista kustannusten säästöä ei ole näköpiirissä näillä alueilla, joilta hallitus on karsimassa palveluita. Voimme varmaan tulla siihen johtopäätökseen myös niiden asiantuntijalausuntojen pohjalta, joita valiokunta on tässä kuullut ja jotka tuolta mietinnön liitteenä löytyvät, että sellaisia säästöjä ei ole näköpiirissä, joten tämä kustannusrakennetta tuskin tulee helpottamaan, mutta sen sijaan yleiskatteellista rahoitusta ollaan vähentämässä. Nyt sitten niillä kaikilla muilla hyvinvointialueilla, joiden kustannusrakenteessa ei tapahdu yhtään mitään muuta, pitää miettiä, mistä nämä puuttuvat miljoonat jälleen säästetään. Se on kohtuullisen iso savotta, koska tämä uusi säästöhan tulee kaikkien niiden muiden säästöjen päälle, joita hallitus joka tapauksessa täällä on eteenpäin viemässä, ja veikkaanpa, että näillä muillakaan hyvinvointialueilla hallituspuolueiden edustajat eivät ole aivan ymmärtäneet, mitä tällä esityksellä ollaan tekemässä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

21.30 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Saisinpa niin hienon klängen ääneeni kuin edustaja Kettunen, mutta kun olen tämmöinen numeroteknokraatti enemmän, niin käytän näitä omia perustelujani tässä. [Tuomas Kettunen: Arvostan tätä syvästi!] Viittaan siihen, kun hän äsken luetteli Pohjois-Pohjanmaan eteläisten osien kunnat. Sen verran aluemaantietoa itsekin harrastaneena olen miettinyt, että siellähän on itse asiassa Ylä-Savon Iisalmi aika lähellä, kun mennään Kiuruveden kautta — ja nyt tarvittaisiin sitä klängiä — mutta sieltä Iisalmestakin se päivystys lakkautetaan. Eli joutuvat kerta kaikkiaan siellä eteläisellä Pohjois-Pohjanmaalla suureen pulaan, kun kaikilta suunnilta päivystyksiä lakkautetaan.

Mutta mennäkseni sitten ehkä vähän näihin omimpiin asioihini: Viittasin, että en vastaa tässä nyt edustaja Simulan puheenvuoroon, koska hän ei ole paikalla, mutta oivalsin, että meneehän viesti hänelle toki paikalla olevien perussuomalaisien kautta. Hän esitti sen perusargumentin ihan siinä alkuillan puheenvuorossa, jossa hän siteerasi Pohjois-Pohjanmaan Pohteen hyvinvointialueen päätöstä ja yritti rakentaa sellaisen kertomuksen meille, että jos nyt hylätään tämä hallituksen lakiesitys, niin Pohjois-Pohjanmaalla eli Pohteessa menee entistä huonommin kuin menisi silloin, jos tämä lakiesitys hyväksyttäisiin. Kaivoin esille sen päätöksen, ja jostain syystä, jonka toki ymmärrän, hän ei luenut loppuun sitä aluevaltuuston päätöstä, jossa oli voimakas vetoisuus akuuttisairaalan ja ympärivuorokautisen päivystyksen säilyttämiseksi siellä Pohjois-Pohjanmaalla.

Sitten toiseksi toteaisin, että kun hän totesi, että ei pykälää olla tuotu tänne saliin, niin pykälää käsiteltiin siellä sosiaali- ja terveystieteiden kokouksessa ihan yksittäin. Meillä sitten lausumissa on ne samat asiat huomioitu, eikä nyt olla pykälämuutoksilla tällä kertaa tässä vaan ollaan tällä hylkäämisen linjalla.

Ja kolmantena asiana vielä: Jos nyt ihan oikeasti syntyisi sellainen tilanne, että Pohjois-Pohjanmaalla, missä oli ilmeisesti ennakoitu tuleva lainmuutos — niin kuin alueella, joka on monella tavalla edelläkävijä ollut koko sote-uudistuksen toteuttamisessa, on tehtykin — niin aivan varmasti siellä harkittaisiin sitä päivystyksen järjestelyä sillä tavalla, jos itse halutaan, että siellä se niin sanottu raskaampikin kirurgia olisi jatkossa mahdollista. Sehän

Punkt i protokollet PR 136/2024 rd

vaatisi sen, että siellä perusterveydenhuollon päivystyksen lisäksi voitaisiin ylläpitää ainakin jonkinmuotoista erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteispäivystystä. Oman tulkintani mukaan siihen riittäisi sisätautien, kirurgian ja anestesian takapäivystys, jollainen siellä on aikaisemminkin ollut. Siellä ei tarvittaisi kirurgista etupäivystystä, mutta tämä menee jo kovin yksityiskohtiin.

Eli minusta nämä argumentit, jotka Simula esitti, eivät olleet millään lailla vakuuttavia. [Timo Suhonen: Meneekö viesti perille?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

21.34 Markku Siponen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tästä on edustaja Lindénin jälkeen hyvä jatkaa. Meillä on tuolla sosiaali- ja terveysvaliokunnassa todella asiantuntevia edustajia useista puolueista, niin kuin täällä salissakin nähdään. Siellä tällainen tavallinen jumppamaikka oppii paljon uutta ja on jo puolessa vuodessa oppinut, mutta tietysti sinnekin tarvitaan eri elämäntilanteita ihmisiä, ja täällä on sitten hyvä näistä debatoita.

Tähän Oulaskankaaseen vielä sen verran, että allekirjoitan nämä etäisyydet. Sattumoisin omasta kotipihasta tulee Ouluun tasan 200 kilometriä, ja vaikka asun niukasti siellä Pohjois-Savon maakunnan puolella, niin Pohjois-Pohjanmaan ja Pyhäjärven raja on siinä vain noin kymmenen kilometrin päässä, eli se todellakin se lähes 200 kilometriä sieltä laitamilta tulee. Kuopioon ja KYSin päivystykseen on mentävä, jos Iisalmi lakkautetaan. Iisalmeen on tällä hetkellä matkaa 50 kilometriä, ja jos tämä yöpäivystys lakkaa, niin sitten matka nousee 140 kilometriin niin kuin todella monella tuolla Pohjois-Savon alueella. Että kyllä nämä ovat ihan todellisia ongelmia.

Arvoisa puhemies! Tässä tietysti asia, mikä on hieman sääli, että matkan varrella, mitä on tuotu esille, on se, että nämä — niin kuin varmasti Oulaskangaskin — Iisalmi ja Varkaus Pohjois-Savossa ovat olleet näitä sote-integraation edelläkävijöitä. Eli jo sieltä noin vuodesta 2010 on tehty, voi sanoa, tätä samaa integraatiota, mitä hyvinvointialueet ovat nyt sitten viime vuosina lähteneet tekemään. Ja tämä yöpäivystys on ollut siinä yksi tärkeä osa ja tärkeä lisä.

Ja jos tähän, arvoisa puhemies, vielä viimeiseksi kokoon yhteen nämä kolme keskeistä hallituksen esityksen perustetta.

Säästöt: Alueilta lähtevät kyllä ne rahat, niin kuin tiedetään, se 25 miljoonaa, ne lähtevät, mutta tuleeko säästöjä? Todennäköisesti säästöt ovat tätä paljon pienemmät.

Lähteekö henkilöstö liikkumaan? Itse vähän pahoin pelkään. Vaikkapa tämmöisessä kaupungissa kuin Iisalmessa on henkilöstö ilmoittanut, että eivät aio muuttaa Kuopioon, eivät aio lähteä sinne töihin, niin että minä vain pahoin pelkään, että kun siellä on näitä yksityisiä pörriäisiä, niin kuinkahan moni heistä sitten siirtyy sinne töihin, yksityiselle puolelle. Tämä on aito riski, ja minun mielestäni tämä on jäänyt vähän liian vähälle huomiolle. Tietyllä tavallahan se on vähän irvokastakin, että siellä hallituksen esityksessä tuodaan lisää mahdollisuuksia yksityisille ja tämä voi sitten ajaa tähän.

Ja sitten on tämä alueiden välinen epätasa-arvo. Pahoin pelkään, että tästä jää semmoinen uusi railo meidän alueiden välille ja tämä lisää vastakkainasettelua, kun perusteet ovat nämä.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.